نزاکت مممداوا

یورد دئدیییم
بو تورپاق

(اردبیلیم)

باکی – ۲۰۱۷ آزاد نشریاتی
تهران ۲۰۱۸ نغمه زندگی یاییم

سرشناسه: نزاکت ممداوا
عنوان ونام پدید آورنده: یورد دئدییم بو تورپاق
نزاکت ممداوا ۱۳۳۸
مشخصات نشر:نغمه زندگی //تهران: ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری:۱۲۲ ص.
شابک:۹۷۸۹٦٤۲۸۸۲۷۸٦
وضعیت فهرست نویسی:فیپا
موضوع:شعر

انتشارات نغمه زندگی
شناسنامه: **یورد دئدییم بو تورپاق** // شاعر: **نزاکت ممداوا**
محل نشر :تهران //سال نشر:۱۳۹۷
شمارگان:۵۰۰
نوبت چاپ:اول

رئداکتور: زولفوقار شاهسئونلی
اؤن سؤزون مؤلیفلری: سونا ولییئوا،
فیلولوگییا علملری اوزره فلسفه دوکتورو،
بارات وصال امکدار اینجه صنعت خادیمی

" **یورد دئدییم بو تورپاق** " آذربایجان یازیچیلار و ژورنالیستلر بیرلیگی نین عوضوو، پرئزیدئنت موکافاتچیسی، " قیزیل قلم " ، " رسول رضا " ، " میکاییل موشفیق " موکافاتلاری لاورئاتی، ایستعدادلی شاعیره نزاکت خانیمین " عؤمروم " (۲۰۰۸)، " عؤمرون قاطاری " (۲۰۱۳، باکیدا و تهراندا)، " سارالمیش یاپراغا بنزییر عؤمروم " (۲۰۱۴، تورکیه) کیتابلاریندان سونرا اوخوجولارلا یئنی گؤروشودور. کیتابدا توپلانمیش شعرلرین و " شهید زیروه سی " پوئماسی نین عصاس قایه سی یورد حسرتی، وطن دردیدیر. هئچ شوبهه سیز، قم اکیب، درد گؤیردن وطنداش شاعیره نین گؤز یاشلارینا بلنمیش بو نیسگیللی میصراعلار قاراباغ حسرتی، بؤیوک آذربایجان عشقی ایله چیرپینان هر بیر تورک اؤولادینی، پوئزییا سئورلری جیدی شکیلده دوشوندوره جکدیر..

روحون پوئتیک یادداشی

پوئزییا میللی یادداشدیر. خالقین میلیون ایللر اول یاشادیغی کدرین، سئوینجین، محبتین سؤزه چئوریلن روح یادداشیدیر. روح هئچ زامان اؤلمور. او، ایلاهی تملدن، یارانیشیندان تکمیللشه-تکمیللشه ابدییاشارلیغا یول گئدیر. بو یولون ان اوغورلوسو پوئزییادیر. پوئزییا روحو قوروماغا ایلاهیدن گؤرولیدیر. اکس تقدیرده روحو میللی اولمایان پوئزییا دوغولدوغو ماسادان آیاق آچیب اوزاقلارا یول باشلاسا دا یا ایزینی ایتیریب یولونو آزیر، یا دا سؤز توفانیندا أینی یوخا، الی یالین اولدوغو اوچون اؤزونو قورویا بیلمیه رک محو اولور، تاریخ مئیدانینی ترک ائدیر. بؤیوک ادبیاتشوناس عالیم یاشار قارایئوین میللی روح، میللی یادداش حاقیندا سؤیله دیگی دیرلی فیکری خاطیرلاماق یئرینه دوشردی: «یادداشی اولمایان ادبیات یالنیز یادداشی اولمایان خالقین نصیبیدیر، سیماسی اولمایان، تاریخی طالعیی، زاتی و نسلی، اصلی و نسلی اولمایان آلین یازیسیدیر. اوفوق، سما، گؤی، داش ساخلامادیغی کیمی معنوی و اخلاقی بوشلوق دا یادداش ساخلامیر. میلت ژنتیک سوییه ده، یادداش – آغری سوییه سینده درک اولونموش وحدتدن و بوتؤولوکدن باشقا بیر شئی دئییلدیر. یالنیز یادداش اولان یئرده ثابیتلیک و تاملیق وار، نسیللر و اسرلر، ایلاهی و بشری دیرلر، ثروتلر آراسیندا علاقه و ائستافئت وار. اصلینده نینکی طبیعت و اینسان، ائکولوگییا و پوئزییا دا یادداشدیر، حاقیقی بؤیوک پوئزییا – عومومبشری یادداشدیر».

وطنین یادداشی واری-یوخو، اولوب-قالانی، بوتؤولوکده آغری-آجیسی ایله بیرلیکده طالعیی پوئزییایا کؤچه بیلیرسه، او خالقین میللی روح یادداشینا زاوال اولمایاجاق. پوئزییا هم ده تانری تؤهفه سیدیر، تانری وئرگیسیدیر، هر خالقا، هر میلته عئینی سخاوتله وئریله بیلمز. بو سخاوت پایی تانری روحویلا بیرلشه رک میللی یادداشین یئنی پوئتیک سالنامه سینی یازماغا حؤکم

وئریر. روحون آغری یادداشی بو گون قاراباغ موضووسونو یاراتدی. باش وئرن حادیثه لر روحون درینلیکلرینده ائله بیر ساغالماز یارایا چئوریلدی کی، چوخ واخت سؤز ده بو آغرینی کیریتمکده چتینلیک چکیر.

بو یوردون سرحدی، هر قاریش تورپاغی نین ایتکیسی، یاندیریلان، یاغمالانان اوغوز ائللری، کؤچکون، دیدرگین سویداشلاریمیزین طالعیی پوئزییامیزین یادداشینا کؤچه رک هر بیریمیزین آغری یادداشیمیز اولاراق ایچیمیزی گؤینده جک. قاراباغ موضووسو ۹۰-جی ایللرین اوللریندن پوئزییادا طالع یوکلو موضوویا چئوریلدی. یورد ایتکیسی، سویداش ایتکیسی شخصی آغری-آجیلارا قاریشاراق ایچیمیزین یانغیلارینی کؤز-کؤز واراق اوسته سپله دی...

روحون ایظهاری اولان پوئزییادا قادین و یا کیشی مؤلیفلیگی مسله سی ده مؤوضویا موناسیبتین حللی دئییل. سادجه روح وار و بو روحون درده، آغرییا موناسیبتی، رئاکسییاسی وار... و یازارین مؤضویا یانغییلا، وطنداش، سویداش غیرتییله یاناشماسی واجیب پلانا کئچمه لیدیر.

نزاکت مممدووانین «شهید زیروه سی " نی (پوئما خوجالی فاجیعه سی نین ۲۵ ایللیگینه ایتحاف اولونور) اوخودوقدان سونرا بیر داها گلدیگیم قناعته امین اولدوم. یارادیجی شخصیتین بدیعی تفککورو، شخصی اینسانی کئیفیتی و روح یادداشی نین میللی آغری-آجییا موناسیبتی حقیقتن گؤز قارشیسینداديير. و.ق.بئلینسکی نین واختیله یازدیغی بیر سؤزو خاطیرلادیم: «شایرین یارادیجیلیق فالیتی نین منبعیی اونون شخصیتینده ایفاده اولونان پوئتیک روحوندادیر. بونا گؤره ده اونون اثرلری نین روحونون و خاراکتئری نین ایضاحینی بیرینجی نؤوبه ده عدالتله تحلیل ائدیب اؤیرنمیش و شاعیری دوزگون باشا دوشموشسونوزسه، او حالدا سیز کولگین گوجونه اؤز شیلتاق فانتازییانیزین گؤیلرینده هارایا گلدی باش آلیب گئتمیسینیز، یئرده آیاقلارینیز اوزرینده مؤحکم دایانیرسینیز...»

نزاکت خانیمین میصراعلاری یول اولوب شوشادان، خانکندیدن، خوجالیدان، داشالتیدان کئچیب، یول آلیب کلبجر، لاچین، قوبادلی، زنگیلان، آغدام دؤیوش مئیدانلاریندان کئچیر، ایچیمیزین آغریسینا بلنه رک اومید-اومید چیچکله مه یه تله سیر...

روحو قان آغلاییر موللا پناهین،
شوشانین آغریسی قبریندن کئچیر.
پوزولوب دونیانین حاق ترزیسی،
اومید قارا داشین صبریندن کئچیر.

– دئییر نزاکت خانیم...

صبرین چات وئردیگی یئر یامان آغریلی اولورموش، ایلاهی! اوزاندیقجا اوزانان صبره اعتیراض ائده رک، قیصاص قیلینجینی نزاکت خانیم بورلا خاتون کیمی اؤزو چالماق ایسته ییر. تورپاغین آغریسینی جانیندا، قانیندا حیسس ائدیر:

بویلانیر یادداشین بینه لریندن،
بیر اووج بایاتی، بیر یارپاق آغی،
وطن آغریسینی دویمایان عؤمرو،
هئچ وعده ایسیتمز وطن تورپاغی.

دونیانین چوخ یئرلرینده ساواشلار گئدیر. آما بو قدر عدالتسیزی اولوبمو؟ اوجاغیندا یئر وئریب، سوفره باشیندا قوناق دئییب اوتورتدوغون بیر منفور توپلوم سونرالار قنیمینه چئوریله... هاوادارلاری نین کؤمگینه آرخالانیب اونا اولمازین یاخشیلیغینی ائدنه بئله نانکورلوق ائده... بعضن لاپ آللاهدان دا کوسمگیمیز گلیر.

تانریم، بیزیم سنین «یاخشیلیق ائدین!» – امرینه تابع اولوب چکدیگیمیز بو موصیبتلرین سونوندا قلبه اولاجاقسا، قیصاص قییامته قالمایاجاقسا، یئنه ده دؤزریک... سن اؤزون داها بیزه صبر وئرم...

صبرین یوخوسوندان کئچیردی میلت،
اومیدین اوز-گؤزو مامیر-مامیردی.

مامیرلار آیاق دیمه ین، تر-تمیز یئرلرده حیات منبعیی کیمی، اوزونؤمورلولوک منبعیی کیمی بیتر... م.اراز " وطن منه اوغول دئسه نه دردیم، مامیر اولوب، قایاسیندا بیتردیم " فیکری نزاکت خانیمین اومیدلری نین مامیر کیمی گؤیرمه سینه قدر ائله بیر یاشیل، مامیر رنگلی ایشیقلا یول گلدی کی، شعرین تانری دوعاسی کیمی موستجب اولاجاغینا اینانماماق اولمور.

هم ده اومید مامیرسا – قارشیدا " قاپیلار گونشه، ایشیغا دوغرو آچیلاجاق، سرحدلر بایراق کؤلگه سییله موکافاتلاناجاق " ، – دئمک ایسته ییر مؤلیف:

چیچک-چیچک شهید قانی،
اوزونده خالدیمی، وطن؟

– دئییب سوروشونجا تک بو گونون شهیدلری دئییل، مین ایللرین یورد، تورپاق داعواسیندا اؤلن ایگیدلرین جاوابی ائشیدیلمک ایسته ییر:

چیرپ اوستوندن قم توزونو،
واراقلا آلین یازینی،
گئدنلرین قیصاصینی
گلنلر آلدیمی، وطن؟

قیصاصا گئدن یولون اول-آخیر یادداشدان کئچدیگینه بیر داها امین اولدوغوموزدان اومیدین چیچک-چیچک بایراق آچیب سرحد بویو یاغییا گؤز داغی وئره جگینه اینامیمیزین هم ده تانریدان گلن ایمانلا قووشدوغونا امین اولدوم.

آما هله دونیا حاق سسینه قولاقلارینی ائله تیخاییب، عدالت سؤزونو کؤنلونه یاخین بوراخماییر کی، دونیانین خریستیان مرکزلرینه خوش گئتمز. عدالتی،

حاقی نامردلر، قولوزورلولار گوجه اودوزدورماقدان حظ آلیرلار. یئنه دونیا گؤرمه مزلیکدن گلیر:

حاقین پرده سییله آچیلمیر نییه،

گؤزلردن آسیلمیش ریبا پرده سی.

دونیانین قولاغی کار اولوب نییه،

نییه چاتمیر اونا یوردون ناله سی...

دؤیوشون بیر ایشتیراکچیسی کیمی سنگر-سنگر، یورد-یورد، اویماق-اویماق دولاشان روحویلا اودلانا-اودلانا وطن دردلرینه آغی دئین مؤلیف یئنه خالقی قیصاصا چاغیراراق:

ائل گوجو سئل گوجو اولور

ماجالین دار اولان واختی.

یورد حاقینی قایتارماغا

قیلینجا ساریلان واختدی.

نزاکت خانیم شعریمیزین اؤلچولرینی قلیب کیمی موضوویا ائله گؤزل، ائله اوستالیقلا بیچیب کی، گؤزه آرتیق هئچ نه دیمیر.

بعضا «اونبیرلیکلر» اؤز یئرینی «سککیزلیی» ائله وئریر کی، بو سؤز سؤوداسی نین، درد سؤوداسی نین بئله محرم ایظهار اولاجاغینا بیر داها امین اولورسان...

یورد دئدیگیمیز نیمیش، ایلاهی! بیز اونو نئجه سئودیک؟ حاقینی نئجه اؤددیک؟ یورد دردییله، یورد آغریسییلا جزالاندیغیمیز هانسی گوناهلاریمیزا گؤریمیش، تانریم؟ بیز بو یوردا اؤولادلیق بورجونون اؤدنیلمه سینده نه لره عمل ائتمه دیک؟ سواللار چوخ، درد ایچیمیزی گؤیوم-گؤیوم گؤینده جک، حاقین، عدالتین برپاسی یارالارا ملهم اولونجا، او گؤینرتی داعوام ائده جک:

یورد دئدیگیم بو تورپاق

واریم، برکتیمدیر.

تانری نین بخش ائتدیگی،
حاقیم، حقیقتیمدیر.
– دئییر مؤلیف.
حقیقت دئییر مؤلیف...
حقیقت، حاق وطندیر!
حقیقت هم ده آللاهین اؤزودور. بیز حقیقتی – آللاهی قورویا بیلمه میشیک دئیه سن...
یورد دئدیگیم بو تورپاق
عونوانیمدی، آدیمدی.
باباما، اؤولادیما،
اولو حساباتیمدی.
بابالار دوعاسینی، وصیتینی و امانتینی یورددا قالانا، اوتو-رانا قویوب آرخایین کؤچ ائدر بو دونیادان... قیامت گونو روحلار گؤروشنده حساب سورولار امانت وئریلندن. هم امانت صاحیبی سورغولار، هم ده تانری... جاواب قارشیسیندا بوینو بوکوک دوراجاق حالیمیزا یازیق... ایلاهیدن هم ده اؤولادلاریمیزا قویوب گئده جگیمیز بو آغیر اینتیقامین سوچو دا بیزی گور ائوینده راحات بوراخماز. اونا گؤره ده مؤلیفین باریت قوخویان، اینتیقاما سسله ین میصراعلاری نین ایشیغییلا قلبه حساباتی وئرمگین واختی موعینلشدیریلیر:
یورد دئدیگیم بو تورپاق
دؤیوش قرارگاهیمدیر.
هر چینقیلی، هر داشی،
اولو سجدگاهیمدیر.
وطن، یورد موقدسدیر، سجدگاهدیر. اوغروندا اؤلوم فرماندیرسا او فرمانی هر اوغول اؤزو ایمضالامالیدیر.

چیراغا بنزه ییر وطن تورپاغی،
هر عسگر اورگی پروانه سیدیر.
و یا:
عسگر باخیشلاری سئوگییله اؤپور،
وطن تورپاغینی تبرروک کیمی.
یوردو بدنظردن قوروسون دئیه،
دولانیر باشینا اوزرریک کیمی.
– دئییر مؤلیف.

چوخ ماراقلی و جلبئدیجی گؤرونن بیر مقاما توخونماق ایستردیم. نزاکت خانیم یورد سویداشلارینی بو پوئمادا گاه دؤیوشه روحلاندیریب، الینده قیلینج، آیاغی اوزنگیده تومریسه دؤنور، گاه ائویندن دؤیوشه یولا سالدیغی اوجاق صاحیبینه، کؤنول صاحیبینه اؤولاد بؤیوده رک بئشیک باشیندا لایلا دئین خانیم-خاتین، ظریف بیر گلینی خاطیرلادیر. هر ایکیسی نین روحو سادیق، اعتیبارلی، صداقتلی، ائوینه، اوجاغینا، سئودیگینه، دوغمالارینا دیر وئرن آذربایجان خانیمیدیر. عشق اولسون یوردون یئتیشدیردیگی الی قیلینج توتان، لایلا دئمگی یادیر-غامایان ائل قیزلاریمیزا...

یورد قاریش-قاریش، سنگر-سنگر قوروندوقجا موقدس اولور!
عسگردن باشلانیر وطن دویغوسو،
هاردا عسگر وارسا اوردا وطن وار،
عسگر آددیمینی لایلاتک دویور،
تورپاغین آلتیندا شهید یاتانلار.

مؤلیف سنگردن حیات یولو کئچمیش کیمی سنگری موقدسلشدیریر. هر شئی سنگردن باشلایاجاق، هر شئی قلبه، ظفر اورادان بوی وئره جک، – دئیه بیزی اومیدله ایناندیریر:

حاقین درگاهیندا اولو میزاندی،

حاق ایله ناحاققین آراسی – سنگر.
وطن، یورد اوغروندا دؤیوشنلری،
کؤکسونده آتدیغی یاراسی – سنگر.
آنا ناموسودور، باجی عیصمتی،
ارن بابالارین پاپاغی – سنگر.
ساواشدا گؤزونو یومان شهیدین،
سونونجو منزیلی، اوتاغی – سنگر.

نزاکت خانیم بیر قلبه، ظفر داستانی یازماغا چالیشیب. دؤیوشون سببی، باشلانماسی، فلاکتلرین مئیدانیندان کئچه رک وطنسئورلیک درسینی هامیمیزا سئودیره رک، سنگر حاقیندا، شهید حاقیندا بؤیوک محبتله، اؤزو ده بیر آنا محبتی، اؤولاد سئوگیسییله دؤیوش، هونر مئیدانیندا، حاق-عدالت ساواشیندا ایگیدلرین قلبه موژده سی گتیره جگینه سونسوز اومیدلر بسله ییر:

سندن سؤز آچدیقجا یورولمور اورک،
اومیدلر آچیلیر هئی چیچک-چیچک.
عزمینله یوردوما ظفر گله جک،
ظفر عنوانیسان وطن عسگری.

پرولوقلا باشلایان اومید، ظفر، قلبه داستانینی مؤلیف ائپیلوقلا یئکونلاشدیریر. بئلجه سوندا شهیدلیک موحاریبه ده یورد عسگری نین ان ایلاهی مقاما قووشماسی کیمی دیرلندیریلیر. قلبه یه گئدن یوللار شهید وئریلمه دن آچیلماز. ایلک میصراعسیندان باشلایاراق سون ائپیلوقا قدر مؤلیفین یورد سئوگیسی، یورد آرزولاری، آغری نین یادداشیندان سوزوله رک هر بیریمیزی دؤیوشه، ظفر، قلبه گونونه دک راحات اولماماغا سسله ییر.

"شاعیرین بسیرت گؤزو همیشه آچیقدیر " ، – فیکرینه سؤیکنه رک، نزاکت خانیم بیزه بو پوئما ایله قلبه گونونون اوزاقدا اولمادیغینی موژدله ییر. بو اینامین ایشیغی ایله آریستوتئلین پوئزییا حاقیندا سؤیله دیگی: " پوئزییا

یالنیز ظاهیری علامتلرین، حادیثه لرین تصویری دئییل. او تاریخدن داها جیدی و فلسفیدیر. چونکی تاریخ اولان شئیلری گؤستریرسه، پوئزییا اولا بیله جک شئیلری ده گؤستریر " ، – فیکریندن سونرا بیر داها قلبه یه امین اولماغا چالیشدیم. بلی، مؤلیف اولاجاقلاری، موطلق اولاجاقلاری یازماقلا آرزولاریمیزی، اومیدلریمیزی عکس ائتدیریب.

پوئزییا میللی یادداش، روح یادداشی اولماقلا هم ده ایلاهی وهی اولدوغو اوچون پوئمانین بوتون آذربایجان خالقینا قلبه موژده سی گتیره جگینه اینانیرام. قلبه اولاجاق، موطلق اولاجاق!

سونا ولی اوا

سؤزدن دوشن ایشیق، یاخود آغرییان روح

هردن منه ائله گلیر کی، یئرییینده آددیمی دا، دایانیب دوراندا، دوروشو دا، گولنده گولوشو، دانیشاندا دانیشیغی دا، یازاندا سؤزو ده ایشیق اولان اینسانلار وار.

نزاکت کیمی!

اینسان نئجه ایشیقلی اولارمیش!

نزاکت کیمی!

گونلرله، آیلارلا، بعضا ایللرله اوزونو گؤرمه دیگین آداملار وار کی، سؤزونو گؤرنده اوزونو گؤرورسن، اوزونو گؤرنده سؤزونو!

نزاکت خانیم دا بئله اوز، بئله سؤز صاحیبلریندندیر.

من اونون سؤزونده گوزگولنه بیلرم...

هاردان آلیب او، بو قدر ایشیغی، آریلیغی، دورولوغو؟!

هاردان دوشوب بو قدر ایشیق اونون اوزونه، گؤزونه، سؤزونه؟!

اونون اوزونه، گؤزونه، سؤزونه باخان کیمی ایشیقلانیر باشدان-باشا آدام!

ایشیقلار اؤزلری ده ایشیقلانیرلار!

اونون شعرلری ده اصلینده سادجه، ایشیق دئییل. اوزدن، گؤزدن، سؤزدن دوشن ایشیقدیر، او ایشیغین ذرهلریدیر. دانیشان روحدور بوتونلوکده بو ایشیق آدام!

نزاکتین کؤنلونه دوشن ایشیق سؤزوندن، سؤزونه دوشن ایشیق کؤنلوندن دوشور!...

اونون اؤزو ده ایشیقدیر، سؤزو ده!

اؤز آدینا اوخشایان اینسانلار چوخ اولمور.

نزاکت کیمی!

کیمسه پول تاپاندا سئوینیر.

نزاکت سؤز تاپاندا!

کیمسه کیمینلسه دیل تاپاندا سئوینیر.

نزاکت سؤز تاپاندا!

کیمسه کیمینلسه یول یولداشی اولاندا سئوینیر.

نزاکت سؤزله یولداش اولاندا!

نزاکت یازی یازماق اوچون اؤز قلمینی هارداسا هانسی ماغازادانسا آلمیر.

ایشیقدان آلیر، روحدان آلیر!

اؤز گؤزل خاصیتیندن آلیر.

اؤز گؤزل محبتیندن آلیر.

اؤز گؤزل طبیعتیندن آلیر.

اؤز گؤزل دیانتیندن آلیر.

باکیدا، باکی باغلاریندا ایشیق آز اولاردی، آزالاردی... اوردا، اورالاردا نزاکت اولماسایدی!

سانیرام کی، او، دونیایا موشفیقلی باغلاردا دوغولوب، گلیب. موشفیقین آیاغی باکی باغلاریندا ایلک دفعه هارا دییبسه او، ائله همین یئردن (یزدن) دوغولوب؟!

موشفیقلی باغلار دوغوب اونو!

❊ ❊ ❊

من بو شاعیرین سؤزونون ایشیغینا بلنمک ایسته ییرم. سئوگیسینی قازانماق ایسته ییرم، سئومک ایسته ییرم، سئویرم ده!

یازدیغی شعرلره، پوئمالارا گؤره یوخ!.. چوخ بؤیوک غیرت و لیاقتله، حتّی جسارتله نشر ائتدیردیگی عوضسیز " یادا دوشدو " ژورنالینا گؤره یوخ!

گؤزل آنا اولدوغونا، گؤزل اؤولادلارینا، نوه لرینه گؤره یوخ!

توتدوغو قلمه گؤره!

چاتدیغی کامالا گؤره!

آریلیغینا، دورولوغونا گؤره!

باکیدا (باکی باغلاریندا) دونیایا گلسه ده، یاشاسا دا نفه سینی قازاخدا دا، ائله چوخ یئرده ده آللاهلا، آماللا، کاماللا، عمللە آلانلارین اوستونده دویدوغوما گؤره!..

بو خانیم (بو شاعیر!) اؤیولمه یه لاییقدیر.

سئویلمه یه لاییقدیر!

آنام کیمی، باجیم کیمی، شاعیر کیمی، ناشیر کیمی!

من بو قادی نین یوکسلدیکجه یوکسلمگینی ایسته ییرم. چونکی چوخلاری نین الینده توتوب یوکسلتدیگی آذربایجان بایراغی اونون اورگینده دالغالانیر!

❊ ❊ ❊

بابالاریمیز دئیرلرمیش کی، " سویو آتین ایچدیگی یئردن ایچین. آت هئچ واخت پیس سو ایچمز " .

بایاق دئدیم کی، نزاکت موشفیقلی باکی باغلاریندان چیخیب. او باغلاردان شاعیردن، موسیقیچیدن، رسسامدان، معماردان، هئیکلتراشدان – بیر سؤزله اینسانلیق آدینا شرف گتیرنلردن باشقا نه چیخار کی!

او باغلاردا دادسیز بار اولماز!

او باغلاردان پیس شاعیر چیخماز!

بابالاریمیز بونو دا دوز دئییبلر کی، " ائوی ایلانین اؤزونو گونه وئردیگی یئرده تیک " .

شعری ده آداملارین اؤزونو گونه وئردیکلری خزر ساهیللرینده ده یازماییب، هاردا یازارلار؟

❊ ❊ ❊

عاریفلرین اصلی سوداندیر!

سو تمیز و تمیزلگیجیدیر.

کولک بیر ساعاتا بیر آیلیق یول گئدیر...

او دا تمیز و تمیزلگیجی رولونو اویناییر.

گؤرونور بونو بیلدیگی اوچون نزاکت کولک اولماق ایسته ییب، دئییب کی:

کاش کولک اولایدیم، دلی بیر کولک،

اسیدی اوستونده سؤزوم یوردومون!

اؤزونون ده، سؤزونون ده کولک اولماسینی ایسته ین یازار حاقلیدیر.

گؤزل سؤز ده تمیزدیر و تمیزلگیجیدیر. دئمک، نزاکت کولک اولماق آرزوسونا دوشنده ده، سؤزونو دئینده ده یوردوموزون، دونیانین هاواسینی دییشمک ایسته ییر. نئجه اولور-اولسون، دونیانی بوتون کسیف هاوالاردان، بوغوجو ایقلیمدن آریتلاماق، تمیزله مک ایسته ییر.

* * *

نزاکت " یوکومو توتموشام گؤردوکلریمدن " دئمه یه حاقی اولان شاعیرلردندیر.

هر گؤز گؤزدومو کی؟ گؤز اودو کی، " گؤیلره دیکیلیب، قالیب، نه گؤردو یادداشا هؤرسون، قاییتسین، تانرینی بیرجه یول گؤرسون، قاییتسین ".

نزاکت بیلیر کی، دونیا همیشه درد ایچینده دیر. هر کسین، هر شئیین دردی وار. نزاکتین دردی ده عادی دردلردن دئییل. میللی اولدوغو قدر ده بشریدیر. باخ، بئل:

دردلر چئشید-چئشید، دردلر نؤوبنؤو،

گؤیون یئر دردی وار، یئرین گؤی دردی.

بو جادار سهرالار یاغیشا حسرت،

بو جادار دوداقلار چکیر نئی دردی.

نزاکت گؤیون یئر دردینی، یئرین گؤی دردینی چکه-چکه جادار سهرالاری یاغیشا، جادار دوداقلاری نئیه حسرت قویمایان شاعیرلردندیر.

دردلر ایچینده ان آغیر دردلردن بیری ده البتته کی، یورد حسرتیدیر، یورد دردیدیر.

شاعیر دردلره لاقئید، بیگانه قالان، نئجه دئیرلر، شینییه-شینییه باخان گؤزلرین ده دردیمیز اوستونه درد گتیردیگینه دؤزمور. اؤز یوردوموزون دردینه بعضا گؤز یوموب، باشقا یئرلرین دردینی چکنلره عوصیان ائدیر. اونلارین (و لاقئید "وطنداشلارین ") گؤزونون سسیندن قولاغی نین توتولدوغونو وورغولاییر:

آداما باخ، " آداملارا " باخ، آللاه:

...گؤزونون سسیندن قولاق توتولور،

بو کیمین گؤزودو، ایراقدان باخیر؟

چیخاسی گؤزلر وار – قاراباغدادی،

اویمالی گؤزلر وار– قیراقدان باخیر.

معلوم مثله دیر: چیخاسی گؤزلر – دوشمن گؤزلریدیر، اویولاسی گؤزلر لاقئید آداملاریمیزینکیدیر...

احسن دیانتلی قادین مؤوقئیینه، آنا-شاعیر عشقینه!

نزاکتین میللی اوردوموزون ظابیطی، اوغلو رامیله یازدیغی شعر ان آغیر دردلریمیزین اوستونه سو سپه بیلمک گوجونده دیر.

و بایاقدان بری دئدیگیم و خاطیرلاتدیغیم اسل آذربایجان قادینی نین، آناسی نین، شاعیری نین حالال قیسمتیندن، دیانتیندن، اؤیونج هیسسیندن، آلین آچیقلیغیندان خبر وئریر:

شوکور، سنین یانیندا آلنیم آچیقدیر، وطن،

بیر جسور، بیر قهرمان اوغول بؤیوتموشم من.

بیر قاریش تورپاق اوچون جانینی فدا ائدن،

بایراغینا، هیمنینه، شرفینه آند ایچن،

ظابیت آناسییام من!

بو آنا اؤیونجونه، بو شاعیر سئوینجینه بیرجه اؤیونج، بیرجه سئوینج علاوه ائتمک اولار:

رامیل کیمی اوغوللار دا اونا گؤره بئله قودرتلیدیر، یئنیلمزدیلر کی، نزاکت خانیم کیمی آنالاری وار! (آنالاریمیز وار!)

نزاکت کیمی شاعیرلر باخ بئله نورلو، غورورلو، (یشیقلی!) شاعیرلریمیزدندی.

بئله لری نین دردی تکجه وطن، یورد دردی دئییل، اینسانلارین چکدیگی عذابلارین دردیدی. " یای گونو ده گونلرینه قار یاغان " لارین دردیدی. هامی نین حالینا یانماق دردیدی.

بلکه ائله بونا گؤره ده مشهور شاعیرلردن بیری دئمیشدی کی، " شاعیرلر یانان اورگیندن بایيرا آتیلماق ایسته ینلردیر " .

آما آتیلا بیلیرلرمی؟

چوخ چتین!

ائله اورکلرینده یانا-یانا کول اولورلار و یانان اورکدن، فریاد بویلاندیغی حالدا قالان کولدن شاعیر بویلانیر!

بیر جیغیر آرادیم دوزه چیخماغا،

قیریلان ایزیمله باش-باشا قالدیم.

نه یاخشی کی، شاعیرلر اورکلرینده یانا-یانا قالیرلار، قیریلان ایزلرله باش-باشا قالیرلار.

نئجه کی، نزاکت ده قیریلان ایزی ایله باش-باشا قالاندان باشلاییب شاعیر اولماغا، ایشیق اولماغا، سؤز اولماغا، روح اولماغا! و ایسته ییرسن کی، بو ایشیقدان، بو سؤزدن، بو روحدان چوخ اولا. هئچ بیر درددن، زولومدن، اؤلومدن قورخمادان، چکینمه دن باخیب دئیه سن کی:

پنجرم آچیلیر قبریستانلیغا...

باخیب گؤره سن کی:

عؤمورلوک ساکیندیر بو سون منزیله،

آدی عملینده یاشایان کسلر.
دونن بیر حاق ایشی ترسه چکه نین
مزاری هر کسی دوزلویه سسلر.

بو میصراعلاری اوخویا-اوخویا بیر آخشام اوستو کندیمیزین قبیریستانلیغیندا قبیریستان گؤزتچیسی ایله ائتدیگیم بیر غریبه صؤحبتی خاطیرلاییرام. قبیر داشلارینی گؤستریب یاریزارافات، یاریجیددی شکیلده گؤزتچیدن سوروشدوم کی، بوراداکیلارلا نئجه یولا گئدیرسن؟

دئدی:

– آللاه رحمت ائتسین بونلارا. نه دئییرم ساکیتجه قولاق آسیرلار. بیر جاواب-زاد قایتاران دا اولمور. – کندی گؤستردی. – داد اورداکیلارین الیندن! نه دئییرسن اوزونه یاپیشیرلار، سنی بورجلو چیخاریرلار.

بو صؤحبته نزاکتین یازدیغی " ائتود " شعری نین سون بئیتیندن چیخاریلان بیر نتیجه داها دوغرو-دوروست جاوابدیر: " بو بدبخت اینسانلار بوردا دا (ینی گوردا) دانیشاردیلار، دانیشا بیلیرلرمی کی؟ بیر چوخلاری ندن دانیشسین؟ دونن بیر حاق ایشی ترسینه چئویرمکدن؟! "

* * *

نزاکتین خوجالی فاجیعه سینه هسر اولونموش " شهید زیروه سی " پوئماسی اونون کیملیگینی، وطنداشلیق پاسپورتونو داها یاخشی اکس ائتدیریر، احتیوا ائدیر. بو اثر وطنین عسگرلری حاقدا، وطن، یورد دردی چکنلرین غیرتی حاقدا رئکوییئمدیر، ائلئگییادیر. شاعیر دوغرو اولاراق یازیر کی:

وطنین سرحدسیز سسیدیر دوستوم،
وطن غیرتینی چکن اوغوللار!
یورد غیرتینی چکمکدن شرفلی نه وار کی!

یورد دئدیگیم بو تورپاق
آلنیمین یازیسیدیر.
بابامین امانتی،
آنامین لایلاسیدیر!
تأسوف کی، ۲۵ ایلدن چوخدو کی، بو مملکتده آنالاریمیز بعضا لایلاسینی " حیات آغاجینا " کؤرپه لرینه یوخ، قانلی فاجیعه لرله دولو " اؤلوم سایغاجینا " دؤنموش بئشیکلره چالماغا مجبور اولورلار...

❊ ❊ ❊

نزاکتی تاپماق، گؤرمک ایسته ین دئییممی هاردا تاپا، هاردا گؤره بیلر؟ بختی یاتدیغی یئرده؟!
نیظامی دئییردی کی، هونر صاحیبی اولماق آزدی هله. گرک آدامین بختی اولسون. بو فیکری بیر ائل میثالی دا تصدیق ائدیر: " قیزیلدان تاختین اولونجا، قوروجا باختین اولسون! "
من نزاکتی بختلی اینسان ساییرام – بئله گؤزل اورگی، سؤزو، قلمی، ایشیغی، روحو اولدوغو اوچون. نئیله مک اولار، او دا نه لرسه بعضا دؤزمور و دئییر، دئمه یه مجبور اولور:
دؤزمکدن بئزمیشم، روحوم آغرییییر،
حضرتی ایساتک سانکی داردایام.
بختیم یاتان یئری تاپدیم، اوتوردوم،
او واختدان بو واختا هله اوردایام.

❊ ❊ ❊

ای شعری، ایشیغی، سؤزو، قلمی، روحو سئونلر! من بو یازیملا نزاکتی اوتوروب قالدیغی یئردن قالدیرماغا جهد ائتدیم. گوجوم چاتدیمی؟ چاتاجاقمی؟ نه بیلیم.

دورمایین، سیز ده او یئره گلین، اونو – بیر ایشیغی، سؤزو، روحو یئردن قالدیراق!!!

پ.س. من بو یازینی نزاکتین شعرلری نین ایشیغیندا یازدیم.

ایشیغیملا یازدیم!

بارات وصال

شهید زیروسی (پوئما)

خوجالی فاجیعه سی نین ۲۵ ایللیگینه ایتحاف ائدیلیر

پرولوق

۱

ائله بیل سنگرتک قازیلیب سینم،
قلبیمده دویغولار باریت قوخولو.
اوغروندا اؤلمه یه حاضیرام، وطن،
هر میصراعم دؤیوشن بیر عسگر یولو.

روحو قان آغلاییر موللا پناهین،
شوشانین آغریسی قبریندن کئچیر.
پوزولوب دونیانین حاق ترزیسی،
اومید قارا داشین صبریندن کئچیر.

دیللرده اوشویور " قاراباغ " سؤزو،
بؤیوک پناه خانین روحو گؤینه ییر.
قبرینه سؤیکه نیب قوجا ویدادی،
آغلایا-آغلایا بایاتی دئییر.

کسردن دوشوبدو غیرت قیلینجی،
سونونجو اومیدین سولور نفه سی.
"سنسیز " بوز باغلاییب دوداقلاریندا،
حسرتدن اوشویور بولبولون سسی.

دردینه قیسیلیب چکیر ایچینی
بو یالچین قایالار، مامیرلی داشلار.
تورپاغین، آغاجین، اوتون ایچیندن
همیشه بیر حسرت جیغیری باشلار.

شوشانین، لاچی نین آجی نیسگیلی
میلتین کؤکسونده خنجردی، خنجر.
حسرت داغلارینا دیرسکلنه رک
قریب طالعییینه باخیر کلبجر.

بویلانیر یادداشین بینه لریندن،
بیر اوووج بایاتی، بیر یارپاق آغی.
وطن آغریسینی دویمایان عؤمرو
هئچ وعده ایسیتمز وطن تورپاغی.

فلک قانا باتمیش اللری ایله،
میلتین عؤمرونو داشا باسیردی.
وطن تورپاغیندا دوشمنین سسی
ناموسا، غیرته قبیر قازیردی.

دیدرگین ناله سی یورد یئرلرینده
ماتم بایراغیتک دالغالانیردی.
دده قورقود ائلی، بابک دییاری،
هر گون اوبا-اوبا یاغمالانیردی.

دؤیوشلر گئدیردی، آغیر دؤیوشلر،
یوردون داشلارینا قان چیله نیردی.
دوشن مرمیلرین قلپه لریندن
عؤمورلر شوشتک چیلیکله نیردی.

وطن چیرپینیردی آغری ایچینده،
قیوریلا-قیوریلا قالمیشدی یوللار.
غیرت قیلینجینی چکیب گئدیردی
وطنی آناتک سئون اوغوللار.

ائللرین باغرینی کدر سؤکوردو،
سئل کیمی آخیردی گؤزلرین یاشی.
دردلی اورکلردن آسیلمیش ایدی
آغرینین، عذابین قارالان داشی.

" قراد " لار یاغیردی یاغیشلار کیمی،
تورپاغی بوغوردو باریت توستوسو.
بوغولا-بوغولا قالمیشدی سانکی
ائللرین آغزیندا " قاراباغ " سؤزو.

دیدرگین دوشموشدو ائللر، اوبالار،
بلگی قانلییدی کؤرپه لرین ده.
بیر قارا آغرییدی اوجاق داشلاری،
بایقوش اولاییردی یورد یئرلرینده.

آغی سؤیله ییردی سانکی بولاقلار،
وطن باشدان-باشا درد اؤلکه سییدی.
" قاراباغ " کلمه سی اودلار یوردونون
آغریلی هارایی، یانیق سسییدی.

دوشمن کسدیرمیشدی بندی، بره نی،
تسلیم اولونموشدو شوشا قالاسی.
کدر قوخویوردو، قم قوخویوردو
اودلار دییاری نین آبی-هاواسی.

قانا بلنمیشدی شیرین آرزولار،
اومید چکیلمیشدی دارا ساچیندان.
آغریلی خبرلر گلیردی، آللاه،
قارتاللار یوواسی دوغما لاچیندان.

مرمیلر یاغیردی گؤزون قیرپمادان،
باریت قوخویوردو وطن تورپاغی.
قهقهه چکیردی داغلار باشیندا
یوردو قاریش-قاریش تاپدایان یاغی.

فقط بولود-بولود قالخیردی گؤیه
دیدرگین ائللرین آهی، ناله سی.
بو مودهیش آغریدان چیلیکله نیردی
وطنین هارایی، وطنین سسی.

یاغیردی " آلازان " ، یاغیردی " قراد " ،
تورپاق آلوولارلا سورمله نیردی.
ارنلر اویلاغی اولو داغلارا
گؤیدن بولود-بولود درد النیردی.

میلتین طالعیی دوشموشدو چنه،
عؤمرو اوزانیردی قارانلیقلارین.
قیسمتی ائله بیل گلمیشدی قارا،
وطنین عؤمروندن کئچن یوللارین.

مرمی یاغیشیندا، گوللّه سئلینده،
فقط کور اولموشدو یوردون اوجاغی.
میلتین طالعیی، قیسمتی اوسته،
سانکی قورولموشدو قم آلاچیغی.

داها اوز توتاسی یؤن قالمامیشدی،
دؤردنالا چاپیردی کدر آتینی.
اوغوللار یازیردی اورک قانییلا
میلتین تاریخه حساباتینی.

درویش نغمه سییدی آلین یازیسی
بوردا هر قایانین، بوردا هر داشین.
آغریسی نئچه مین قلبدن کئچیردی،
خوجالی عؤمروندن کئچن ساواشین.

* * *

هؤنکوره-هؤنکوره آخیردی سولار،
یوللارین اوزوندن کدر دامیردی.
صبرین یوخوسوندان کئچیردی میلت.
اومیدین اوز-گؤزو مامیر-مامیردی.

چیخمیشدی کؤینکدن مودهیش عذابلار،
دؤرد یانا آچمیشدی مؤحنت قوللارین.
نفه سی تینجیخیر، صبری قاچیردی،
مرمیلر آلتیندا یانان داغلارین.
توتوب سینه سینی ییخیلان ایگید،
گؤزونه ییخیلیر بو داغ، بو دره.
آمانسیز گوللّه لر وئرمه ییر آمان،
عؤمور سون مقامدا بیر نفس دره.

چیچک-چیچک شهید قانی
اوزونده خالدیمی، وطن؟!
سئویب-سئویب اؤلنلرین
یادیندا قالدیمی، وطن؟!

گؤینر گؤزومون یوخوسو،
یاشیل-یاشیل، یوسون-یوسون.
عؤمرومدن-گونومدن اوزون،
هاراییین لالدیمی، وطن؟!

چیرپ اوستوندن قم توزونو،
واراقلا آلین یازینی.
گئدنلرین قیصاصینی
گلنلر آلدیمی، وطن؟!

❊ ❊ ❊

یئری، گؤیو بورویوبدو
موحاریبه آلوولاری.
تندیر کیمی قالانیبدی
بو میلتین آغریلاری.

قاری دوشمن یورد یئرینده
قان دولو قیرغین سالیبدی.
نئچه کندین طالعیینی
مرمی اودو قارسییبدی.

قارا توستوتک اوجالیر
داغین، داشین آه-ناله سی.

جان وئریر تورپاق اوستونده
نئچه ایگیدین نره سی.
حَیَط-باجا قبیر کیمی،
ائولر تابوتا بنزه ییر.

بو ظولمه شاهید آغاجلار
کدرله باشینی آییر.

بئشیکده کی کؤرپه لرین
چیخاریلمیش گؤزونه باخ.
باشی کسیلمیش آنانین
خاچ چکیلمیش اوزونه باخ.

پرن-پرن دوشوب ائللر،
سادالاییم من هانسینی؟
اودو سؤنموش اوجاقلارین
کیم آلاجاق قیصاصینی؟

یادداشلاردا گؤیور-گؤیور،
گؤینه ییر دوغما یورد یئری.
درد شاختاسی دوندوروبدو،
کؤرپه-کؤرپه اومیدلری.

هانی بو دونیانین حاق دئینلری؟!
عدالت سئونلر نییه دانیشمیر؟!
نییه ایشغالچی نین عمللرینه،
دونیانین نیفرتی، هیددتی داشمیر؟!

حاقین اللرییله آچیلمیر نییه،
گؤزلردن آسیلمیش ریبا پرده سی؟

دونیانین قولاغی کار اولوب، ندیر؟ –
نییه چاتمیر اونا یوردومون سسی؟!

اؤزگه تورپاغینا گؤز دیکنلرین
یالان فریادینی جاهان دینله ییر.
دونیانین حاقسیزلیق یوللاری اوسته
میلتیم قوورولور، یوردوم اینله ییر.
دیدرگینلر طالعییینه
آغری، عذاب النیبدی.
عؤمور-گوندن کئچن یوللار
گؤز یاشینا بله نیبدی.

نه زاماندی هاوالانمیر
ار هاواسی اولو " جنگی " .
داماردا قان پاس آتیبدی،
ایتیب ارنلیک آهنگی.

بویوموز دا بوی وئرمه ییر،
اوجادیر دردین هاساری.
یارالانمیش اومیدلری
گؤز یاشییلا گل ها ساری.

گؤزلردن تؤکدولر یئره،
چیچک-چیچک هوسلری.

اؤلومون آیاق سسیدیر،
دیللنن گوللّه سسلری.

گؤز یاشیندا چیمیر زولوم،
دردلر گؤیجه اوتلار سانی.
آللاه، دیلسیز کؤرپه یه باخ،
امیر اؤلموش آناسینی.

قاپین باغلانسین، آی فلک،
یوخدو بو دردلرین سونو.
اسدیکجه ظولمون کولگی،
یاییر اؤلوم قوخوسونو.

درد اؤنونه چیخان یوخدو،
درد گلیر دردین اوستونه.
آغری-آجی دومان کیمی
چؤکوبدو یوردون اوستونه.

کور اولایدیم، گؤرمه ییدیم
طالعیین بو قیسمتینی.
دوشمن سریب آیاق آلتدا
یوردون آبیر، عیصمتینی.

درده، قمه گوزگو توتان
آنالارین گؤز یاشیدی.

قریب-قریب باخان داغلار
ایگیدلره باشداشیدی.

ایتکین دوشوب یورد یئرلری،
یوخولار دا کارا گلمیر.
چال-چاغیرلی اوبالاردان
کسیلیبدی تا سس-سمیر.

قارا دومان، چن باسیبدی،
گؤرونمور اومید یوللاری.
عؤمورلری قوجاقلاییر،
آچیلیب دردین قوللاری.

بو دونیانین قلبی داشدی،
سئوینج اکن کدر بیچیر،
بیر کؤرپه نین گؤزلرینده
آرزولار گؤز یاشی ایچیر.

درد النیر یاغیش کیمی،
ایسلانیب طالع جیغیری.
بیر آن بئله چکیلمه ییر،
عؤمورلره چؤکن آغری.

ایلان مله ین چؤللرده
اینله ییر کؤچکون بالاسی.

دوغما اوجاغا دؤنمکدیر،
اونون حاقدان تمنناسی.

اوزاقلاردا گزمه ناحاق،
بو دردین عنوانی بللی.
آخان قانی کسن دئییل
نئچه-نئچه بوش تسللی.

اورکلردن قوپان آهلار
آغریلارین سارایبدی.
تالان اولموش یورد یئرلری
عؤمروموزه گؤز داغیدیر.

موحاریبه آلوولاری
بورویوبدو داغی، داشی.
کورون یانان اوجاقلاردا
توستوله نیر یورد یادداشی.

طالع یولو سیلله کیمی،
بختین اوزونه چیرپیلیر.
کؤکسوندن اوخلانمیش کیمی
اومیدین گؤزو قیرپیلیر.

عؤموردن چیخیب گئتمه یه
نه یول واردیر، نه ده جیغیر.

بوتون بو یوللارین سونو،
گئدیب تسلییه چیخیر.

بختی قارا گلن ائللر،
بو گئدن کؤچو اَیلییین.
صبری، دؤزومو تاپداییب،
داماردا گوجو اَیلییین.

ائل گوجو، سئل گوجو اولور
ماجالین دار اولان واختی.
یورد حاقینی قایتارماغا
قیلینجا ساریلان واختدی.

هئچ بیر زامان تولکو، چاققال
ییخا بیلمز اوجا قوردو.
ار اوغلو قوروسون گرک
آنا کیمی عزیز یوردو.

بیر گون موطلق اوچولاجاق،
بو دردین، قمین هاساری.
چیچکله یهر بو میلتین،
اومید دولو آرزولاری.

۲

آغری کؤینگینی گئیمیشدی تورپاق،
آغلایا-آغلایا آخیردی سولار.

باریت توستوسونده، مرمی اودوندا
گؤز یاشی ایچیردی کؤرپه آرزولار.

قریب-قریب باخان یالچین قایالار
آغرینین، عذابین یادداشی ایدی.
یانمیش کندلرده کی کیمسه سیز ائولر،
اؤلموش اومیدلره باشداشی ایدی.

یاغی تاپداغیندا اینیلده ییردی،
سینه سی داغلانمیش دوغما یورد یئری.
ان چوخ تسللی ده، ان شیرین سؤز ده
اوودا بیلمیردی خاطیره لری.

یییه سیز، کیمسه سیز قبیرلر کیمی
قارالا-قارالا قالمیشدی ائولر.
دوشمن آت اویناداان یورد یئرلرینده
ماتم رنگیندیدی بوتون فصیللر.

میلتین روحونو پارچالامیشدی
دوشمنین ووردوغو تورپاق یاراسی.
سینه یه سانجیلمیش خنجر کیمییدی
وطنین آغریسی، یوردون آغریسی.

تورپاغین یارالی سینه سی اوسته،
هر گون النیردی گوللّه یاغیشی.

آغری بولاغیتک، درد بولاغیتک،
سئلله نیب آخیردی گؤزلرین یاشی.

دوداقدا دونموشدو آنا لایلاسی،
بئشیکلر اولموشدو اؤلوم سایغاجی.
یوردون هارایینا یئتن یوخ ایدی،
قیندا پاس آتمیشدی غیرت قیلینجی.

مرمی آلووندا یانان تورپاغین
هر داشی، قایاسی " قیصاص " ، – دئییردی.
خیانت کسمیشدی بندی، بره نی،
هونر کؤرپه کیمی ایمکله ییردی.

یوللار قوجاغینی آچمیشدی درده،
اوزانیب گئدیردی دردین کاروانی.
ظولمون توزاناغی قالخمیشدی عرشه،
حئیرت دوندوروردو داماردا قانی.

دیدرگین ائللرین طالعیی، عؤمرو
یئرده سورونوردو قارا ایلانتک.
یاغدیقجا اوستونه مودهیش آغریلار
سوسوز سهرا کیمی یانیردی اورک.

قانا بلنمیشدی آرزو یوللاری
اومیدلر دوشموشدو درد کمندینه.

خجالت چکیردی اولو مزارلار،
حقارت اولوردو ایمانا، دینه.

شوشانین هارایی، شوشانین دردی
مرمی آلووندا میصراعلانیردی.
قارالمیش اوجاقلار، داغیلمیش ائولر
سوکوت بئشیگینده سیرالانیردی.

قان آغلاییر اورکلرده غضب، کین،
زالیم فلک، بو دردلره یوخ ارکین.
بیر ائل دوشوب اؤز ایچینده دیدرگین،
یارپاق آچیب آغیر سسی بو ظولمون.

زامان سپیب اوستوموزه قورخونو،
عؤمور ییخیر عذابین بوی-بوخونو.
صبریمیزین اللرییله توخونوب
هر ناخیشی، هر ایلمه سی بو ظولمون.

طالعییمیز بوران، قاردی، سازاقدی،
بیزدن-بیزه گئدن یوللار اوزاقدی.
یورد یئرلری بوینوبوکوک، یازیقدی،
اومید بوغور داش قفه سی بو ظولمون.

شوشا " گئتدی " ، لاچین " گئتدی " ، نه قالدی،
اومید یئنه بیر الچیم اونه قالدی.

ارن یوردو گؤرون نه گونه قالدی،
یامان آجدی قارا نفسی بو ظولمون.

لال هاراییم چهلیملرده ایته جک،
گؤز یاشیمدا قرنفیللر بیته جک.
بیلن وارمی، نه واخت سونا یئته جک،
توکنمه ین بسحث بحثی بو ظولمون.

آرزولارین گؤزلرینی اویوبدو،
صبریمیزین دریسینی سویوبدو.
اومیدلری گؤزویاشلی قویوبدو،
توی-بایرامی، طنطنه سی بو ظولمون.

طالعییمیز قالیب مؤحنت کؤچونده،
اؤلوم قوخور آب-هاواسی کؤچون ده.
ایندن بئله قوی بوغولسون ایچینده
آجی ناغیلی، افسانه سی بو ظولمون.

آل دوشمندن اولو یوردون قیصاصین،
اوجا داغلار ظفر مارشینی چالسین.
یادداشلارین گونئیینده قوی قالسین،
هر آرزوسو، هر هوه سی بو ظولمون.

گؤز یاشلاری اومیدلری یویور، گل،
ارن اوغلو، اؤز عؤمروندن یویور، گل.

غیرتینی قیلینج کیمی سیگیر، گل،
هونریندی تسلیسی بو ظولمون.

۳

یورد دئدیگیم بو تورپاق
آلنیمین یازیسیدیر.
بابامین امانتی،
آنامین لایلاسیدیر.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
یئنیلمه ین قالامدی.
تکجه آنام دئییل کی،
هم ده منیم بالامدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
اووخارلی غیرتیمدی.
دونیانی حیران قویان
ابدی شؤهرتیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
اودوم، کؤزومدو منیم.
کیملیگیمی تانیدان
اولو سؤزومدو منیم.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
آغیر-آغیر ائلیمدی.
قلبلری اووسونلایان
شیرین آنا دیلیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
بوکولمه ین دیزیمدی.
دونیانین سینه سینده،
لپیریمدی، ایزیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
خالقیمین قیسمتیدی.
ازلدن هر قاریشی
میلتین عیصمتیدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
کئچمیشدی، گله جکدیر.
سینه سینده میلتین
آرزوسو گوله جکدیر.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
حاق عنوانلی سسیمدی.
زامانین یوللاریندا
توکنمز هوه سیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
ابدی هاراییمدی.
صداقتله سوسلنمیش
محبت ساراییمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
دینیمدی، ایمانیمدی.
تاریخین دریاسیندا
ازه لی لیمانیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
میلتیمین سسیدیر.
میلیون-میلیون اورگی
هرارتی ایسیدیر.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
بابالارین مزاری.
اومیدلرین باهاری،
آرزولارین گولزاری.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
عنوانیمدی، آدیمدی.
باباما، اؤولادیما
اولو حساباتیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
قانیملا سووانیبدی.
اورگیمین اودویلا
اوجاغی قالانیبدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
قدیم اودلار دییاری.
بابه کی ن آرزوسودو،
خطاینین ووقاری.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
امانتدیر، امانت.
هر قایاسی، هر داشی،
دیانتدیر، دیانت.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
باریم، برکتیمدیر.
تانری نین بخش ائتدیگی
حاقیم، حقیقتیمدیر.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
تاریخین صوبح چاغیدیر.
هنیری سوزالمایان
ارنلر اوجاغیدیر.
یورد دئدیگیم بو تورپاق

قهرمانلار یوردودور.
خیرداجا بیر داشی دا
یئنیلمه ین اوردودور.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
ان اولو حیکمتیمدی.
داغی، داشی، آغاجی
تانرییلا اولفتیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
سسیمدی، سوراغیمدی.
آرزولار چیچک آچمیش
بیر باغچامدی، باغیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
ابدی لیباسیمدی.
بوردا یاشانان عؤمور
باهاریمدی، یازیمدی.

یورد دئدیگیم بو تورپاق
دؤیوش قرارگاهیمدی.
هر چینقیلی، هر داشی،
اولو سجدگاهیمدی.
۳
دونیایا آچیلان قاپیمسان منیم،

روحومون، کؤنلومون گؤزوسن، وطن.
مایاسی سنده دیر موقدسلیگین،
ایلاهی قودرتین اؤزوسن، وطن.

قلبیمین ایشیغی، گؤزومون نورو،
اولودان اولوسان، اوجادان اوجا.
سالیم قوللاریمی بوینونا، وطن،
سنی میصراع-میصراع اؤپوم دویونجا.

زیروه لر سؤز آچیر اوجالیغیندان،
دره لر شاهیددیر درینلیگینه.
سنین برکتلی، بارلی تورپاغین،
گئنیش سرحدلری گئییب آینینه.

هونر دونیاسینا گوزگودو سانکی.
عؤمور کیتابی نین هر صحیفه سی.
هر بیر قاریشیندا دویولور، وطن.
زامانین آددیمی، تاریخین سسی.

اولو اجدادلارین داشلاشان عؤمرو،
بویلانیر لاچی نین قایالاریندان.
هر داشدا بیر ایگید نره سی یاتیر،
قان دامیر تاریخین یارالاریندان.

ائللرین آرزوسو قانادلاناراق،
سوزه جک سمادا بیر گون قوش تکین.
شرفله قورونان یورد یئرلرینده،
روحو گولومسه ییر اولو بابه کی ن.

طالعییندن کئچن قرینه لرین،
آلنینی بزه ییر ارن ایمضاسی.
سنین قودرتینه قوشا قاناددیر،
خطای قیلینجی، السگر سازی.

آنا لایلاسیندان هنیر آلیبدی،
اورکده آلیشان غیرت اوجاغی.
دوغمالیق عطیرلی هر قاریش تورپاق،
آنا قوجاغیدیر، آنا قوجاغی.

اوغول غیرتینی اَینینه گئین
جانلی سنگرلرین موبارک، وطن.
ایلاهی سئوگییله یوغرولوبدوسا،
هر دویغو–وطندی، هر اورک – وطن.

دربند قالاسیندان تبریزه قدر،
اوزانان بو یوردون سسی ایچیمده.
منیم شاه بابامین، شاه ختای نین،
ابدی هارایی، عرضی ایچیمده.

هر باهار گلنده سیزیلدایاجاق
قیریلمیش بوداغین قؤنچه آغریسی.
بیلیرم قلبینده هئچ اویومادی
زنگزور حسرتی، گؤیچه آغریسی.

آنا لایلاسینا هوپان محبت
سنین طراوتین، عطریندی، وطن.
میلتین روحوندا، ائلین دیلینده،
دایم عزیزلنن خاطریندی، وطن.

عؤمرونه گوزگودور اوغول غیرتی،
جورأت قاناد آچیب هر قاریشیندا.
وطن عسگری نین محبتیندن،
اوزونده سئوگی وار داغین، داشین دا.

سنین غیرتینی چکن اوغوللار
اولو قودرتینی دویور دریندن.
دوروب کئشیگینده ایگید ارنلر،
غیرت عطری گلیر سنگرلریندن.

چیراغا بنزه ییر وطن تورپاغی،
هر عسگر اورگی پروانه سیدیر.
بو دوغما یوردومون غیرت نغمه سی،
وطن عسگری نین آددیم سسیدیر.

عسگر باخیشلاری سئوگییله اؤپور
وطن تورپاغینی تبرروک کیمی.
یوردو بدنزردن قوروسون دئیه
دولانیر باشینا اوزرریک کیمی.

عسگرین گؤزونده گوزگوله نیر، باخ،
مئشه ده، دنیز ده، دره ده، دوز ده.
سریب گؤزلری نین یوخوسونو او
کؤرپه لر اویویان بئشیکلر اوسته.

قارتال باخیشیندان هنیر آلیبدیر
قوشقونماز قایالار، مامیرلی داشلار.
تورپاغین، آغاجین، اوتون ایچیندن
هر گون بیر عسگرین چیغیری باشلار.

بؤیوک محبتله سنگرده دوروب،
قهرمانلیق آخیر دامارلاریندا.
وطن غیرتینی اَینینه گئییب
یایین بورکوسونده، قیشین قاریندا.

اونون قطعیتلی آددیم سسینه
آچیب یاخاسینی هونر یوللاری،
قلبینده آلیشان وطن سئوگیسی
اریدیر اوستونه النن قاری.

وطن عسگری نین کیرپیکلریندن
گئجه اولدوز-اولدوز آسیر اؤزونو.
تتیکده دایانان بارماغی اوسته
آلاگؤز سحرلر آچیر گؤزونو.

عؤمرونون-گونونون هر مقامیندا
او، یوردو دوشوندو، وطنی آندی.
قلبینده شرفله دالغالانیر، باخ،
وطن تورپاغینا صداقت آندی.

بؤیوک داستانلارا سیغیشان دئییل
وطن عسگری نین وطن آلقیشی.
هر داشی، قایانی چیچک ساناراق
کپنکلر کیمی قونور باخیشی.

دوروب کئشیگینده موقدسلیگین،
بؤیوک آمالییلا موقدسدیر او.
اولو بابالارین روحوندان قوپان
جانلی بیر هارایدیر، اولو سسدیر او.

بو سس قانیمیزین سسیدی، قارداش،
حاقین دان یئریندن یول گلیر بو سس.
هونر بایراغیتک، غیرت هیمنیتک،
وطن گؤیلرینه یوکسه لیر بو سس.

بو سسین ایشیغی، بو سسین نورو،
گون کیمی النیر یوردون باشینا.
بو سس بیر قیلینجدی، اووخارلی قیلینج،
قورشا، یورد اوغروندا، یورد ساواشینا.

بو سسله دورولور وطن سولاری،
بو سسدن ار اوغلو بیر من گؤرونور.
بو سس گوندوغانیم، گونباتانیمدیر،
بو سسدن بیر بؤیوک وطن گؤرونور.

هر عسگر وطنین بیر مغرور سسی،
هر سسین موقدس بیر سرحددی وار.
وطنین سرحدسیز سسیدیر، دوستوم،
وطن غیرتینی چکن اوغوللار.

عسگردن باشلانیر وطن دویغوسو،
هاردا عسگر وارسا اوردا وطن وار.
عسگر آددیمینی لایلاتک دویور،
تورپاغین آلتیندا شهید یاتانلار.

* * *

حاقین درگاهیندا اولو میزاندی،
حاق ایله ناحاققین آراسی – سنگر.
وطن، یورد اوغروندا دؤیوشنلرین
کؤکسوندن آلدیغی یاراسی – سنگر.

قوپوزو باغرینا باسمیش ددنین،
تورپاق عطری وئرن سؤزودو – سنگر.
قلبه نفسلی اومیدلریمین
اورکده آلیشان کؤزودو – سنگر.

آنا ناموسودور، باجی عیصمتی،
ارن بابالارین پاپاغی – سنگر.
ساواشدا گؤزونو یومان شهیدین،
سونونجو منزیلی، اوتاغی – سنگر.

سؤیکن بو قارشی داغلارا،
بوردا هر داش، قایا – سنگر.
شهید قانی آخان یورددا،
هر پیچیلتی، قیییا – سنگر.

یولدو دردین آیازیندا،
تئلدی السگر سازیندا.
ارن عؤمرون قاپیسیندا
بنزر ایله، آیا سنگر.

هم باجیدی، هم ده آنا،
قولو بوینونا دولانا.
وطنه سنگر اولانا،
دؤنوب حاقی-سایا سنگر.

۵

وطنین آغریلی، چتین آنیندا
عؤمرون قاپیسیندان چیخدی شهیدیم.
عسگر هونرینی، عسگر آندینی،
دوشمنه گوللتک سیخدی شهیدیم.

هونر قاناد آچدی اونون روحوندا،
دیللندی قانیندا بیر اولو " جنگی " .
عسگر غیرتیندن هوسلنه رک،
اوچرنگلی بایراغین آچیلدی رنگی.

قوربتده اوشوین یورد یئرلرینده
هارایی اوجالدی ار اوغلو ارین.
دیللرده دولاشدی شرفلی آدی،
میلته روح وئرن بؤیوک هونرین.

غیرته بلنمیش آرزولارینی
تورپاغین بوینونا تاخدی ایگیدیم.
دؤزومون، تمکی نین داش هاسارینی
یاغینین باشینا ییخدی ایگیدیم.

دوشمنین اوستونه گئتدی ار کیمی،
جوشدو دامارییندا غیرت آهنگی.
چاققال سوروسوتک قیردی دوشمنی،
وطن تورپاغی نین جاوان پلنگی.

اوستونه یاغسا دا یاغی گوللّه سی،
اؤلومون گؤزونه قورخمادان باخدی.
ملکلر بزه ین بی اوتاغییدی،
اوستونه چیخدیغی شهیدلیک تاختی.

اؤلومو قورخوتدو جسارتییله،
بختی نین یوللاری دوشسه ده دویون.
بیر وطن اوغلونون دؤیوشچو عؤمرو
آچدی قاپیسینی اؤلومسوزلوگون.

وطن گوزگو توتور هونر یولونا،
حسرت سینه سیندن کؤچور ایللرین.
اؤلمزلیک نغمه سی هوپوب عؤمرونه،
تورپاغی وطنه دؤندرنلرین.

هر قلبده چاغلاییر غیرت دنیزی،
میلتیم، همیشه اوزون آغ اولسون!
غورورلا سؤیله ییر شهید آناسی،
ای موقدس وطن، باشین ساغ اولسون!

وطن، دردلرینه درمان اولماغا
شهید بالام کیمی اوغوللار گرک.
شانلی قلبه نین یوللاری اوسته
هونرور عؤمورلر دؤشنسین گرک.

آدین قهرماندیر، اوجادیر سویون،
حاقین درگاهیدیر مزارین، شهید.
بزه نیب آللاهین محبتییله
ابدیت آدلی گولزارین، شهید.

آنا یوردوموزا سنگردی سینن،
تورپاغین سئوگیسی طالعییینله تن.
باخیب هونرینه اؤیونور وطن،
ظفر عنوانیسان، وطن عسگری.

داغلار بابالارین داش نره سیدی،
سولار ننه لرین لایلا سسیدی.
قلبی نین اودویلا وطن ایسیندی،
ظفر عنوانیسان، وطن عسگری.

سندن سؤز آچدیقجا یورولمور اورک،
اومیدلر آچیلیر هئی چیچک-چیچک.
عزمینله یوردوما ظفر گله جک،
ظفر عنوانیسان، وطن عسگری.

ائپیلوق

کؤکسونده آغری وار داغین، داشین دا،
قان ایزی بوغلانیر هر قاریشیندا.
اوغلون هئیکللشیب یورد یادداشیندا،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

حاقین، حقیقتین سؤزو سنده دیر،
سئوگی اوجاغی نین کؤزو سنده دیر.
میلتین، وطنین گؤزو سنده دیر،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

دؤزومون، تمکی نین لاپ سون حددیسن،
ناموسون، غیرتین پاک سرحددیسن.
دوشمن بیزه باخیر اَیمه قددی سن،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

اوغلون ایتیرمه دی حاقی-سایینی،
آسدی زیروه لردن اؤز هاراییینی.
داغیت قلبینده کی قم ساراییینی،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

خطای بابامین یولو دیکسینیر،
بابه کی ن کسیلمیش قولو دیکسینیر.
وطنین هر شهید اوغلو دیکسینیر،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

دئمه ایتیب عؤمرون بختییار چاغی،
قاپیتک آچیلیر حاقین قوجاغی.
آلیشیر اومیدین سؤنموش اوجاغی،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

" وطن " ، " آنا " سؤزو تن یارانیب، تن،
بو اینام اوستونه قوی ائنمه سین چن،
قوی باخیب اوزونه سئوینسین وطن،
سیل گؤز یاشلارینی، شهید آناسی.

گؤیلری تیتره دیر آهی-ناله سی،
آنا لایلا دئییر قبیر داشینا.
هر گون قوجاقلاییب سویوق مزاری،
سانکی گلیب کئچیر بئشیک باشینا،
حزین لایلا چالیر قبیر داشینا.

اوغوللار ایچینده گزیر اوغلونو،
گوج وئریر گؤزونون حسرت یاشینا.
او قدر سؤزو وار کیمه دئسین کی،
دردینی سؤیله ییر مزار داشینا،
آنا سیغال چکیر قبیر داشینا.

گونده بیر آرزوسون سؤیله ییر اونا:
– آخی هئچ کئچمه دین بی اوتاغینا.
خونچانی توتمادیم، خینا یاخمادیم،
گولوزلو گلنیمین ال-آیاغینا.
آنا گیلئیله نیر قبیر داشینا.

گؤیلره یالواریر منی ده آپار،
سؤزومو دئمه یه چاتیم تاختینا.

گؤیلردن سس گلیر سنین اوغلونون
شهید اوجالیغی دوشوب باختینا.
آنا لایلا دئییر شهید اوغلونا.

اوغلونون قبری نین اوستونه گئدن،
آنانین هارایی، دردین سسیدیر.
تانری درگاهیندا اوجا سایییلان،
اوغلونون یئتدیگی شهید زیروه سی،
آنانین یئگانه تسللیسیدیر.

پاییز

ال چکیب هر یانا قیزیلی پاییز،
آغاجلار سویونوب یاشیل دونونو.
اوزونه اؤلومون ساریسی چؤکن
یارپاقلار گؤزله یییر عؤمرون سونونو.

باش چکیر بو " ائودار " پاییز کولگی
هر یانی – دره نی، دوزو دولاندی.
ارکؤیون اوشاغا دؤنوبدو گؤیلر،
بیر کلمه دئمه میش گؤزو دولاندی.

دوشوب یول گئدیرم طالع بویونجا،
هر یاندا اؤنومه چیخیر بو پاییز.

باجیمین آغاران تئلیندن دوشور،
آنامین قبریندن باخیر بو پاییز.

بو پاییز ائله بیل آجیغا دوشوب،
یایین گونش رنگین پوزور بئلجه.
هایانا چاتیرسا، ساری قلمله،
اؤزونون آدینی یازیر بئلجه.

اونو چوخ گؤزله ییب نیشانلی قیزلار،
کیم دئییر اللری بوش گلیب پاییز؟
برکت فسلیدی، تویلار فسلیدی،
آچین قاپیلاری، خوش گلیب پاییز.

گؤز

" گؤز قلبین آیناسی " ، – دئییب آتالار.
گؤزون دلیسی وار، عاغیللیسی وار.
گؤزون قونورو وار، زیل قاراسی وار.
گؤزون ده اؤزونون گؤز دونیاسی وار.

یوز دفعه ائشیدیب، دینله مکدنسه،
بیر دفعه گؤز گؤرسه، کیفایت ائدر.
گؤزون گؤز فیکری وار، گؤز یادداشی وار،
دورولار، صافلاشار، مولاییملشر.

گؤزلر نه لر دئیر، نه لر دانیشار؟
دردین آجیسینی چکر ایچینده.
قلبین درد یوکونو یونگوللشدیرر،
اؤزوسه غرق اولار دریا ایچینده.

قلبین نه چکدیگین گؤز یاخشی بیلر،
گؤزلر دیل آچماسا، اورک تکلنر.
گؤزلر هم آغلایار، هم ده کی، گولر،
گؤز گؤزه زیللنسه، عاغیل تکلنر.

گؤز وار حیله سیندن باش آچماق اولماز،
گؤز وار قیلینج قدر سرتدیر، ایتیدیر.
گؤز وار ائله آجدیر، دویورماق اولماز،
گؤز وار " گؤزوتوخ " دور، نفسه موطیعدیر.

گؤز اگر گؤرمه سه ، اورکلر سئومز،
مجنونون گؤزویله سوزک لئیلینی.
گیزله ده بیلمه دی، گیزله ده بیلمز،
گؤزلر سئودیگینه اولان مئیلینی.

اوره یه حؤکم ائدر بیر باخیشییلا
بیر گؤز قیرپیمیندا سئور اؤزو ده.
گؤزلر اورکلرین سیررینی پایلار،
گؤزوندن اوخونار اورک سؤزو ده.

عؤمروم

سارالمیش یارپاغا بنزه ییر عؤمروم،
سانکی پاییز گلیب، خزان دوشوبدور.
دوروب ال آچمیشام باهارا ساری،
سیخیب اللریمی قیش گؤروشوبدور.

ساری چیچگیمه قونماز صوبح شئهی،
تئلیمی اوخشاماز بیر ده یاز مئهی،
گؤره سن بس قیشا چاتارمی عؤمروم؟
قیشدیر سون منزیلیم، قیشدیر، آی گولوم.

ائتود

پنجرم آچیلیر قبریستانلیغا،
گؤردویوم منظره گؤزومه باتیر.
متتل قالیرام اوجا تانرییا،
عالیمی جاهیلله یاناشی یاتیر.

بوردا سوروشمورلار کیمسن، نچیسن،
مؤمینسن، جانیسن، یا دیلنچیسن.
جرگیله دوزولوب ساکیت قبیرلر،
بوردا هئچ بیلمیرسن سن نئچنجیسن.

کاسیبی، وارلیسی بیلینمیر بوردا،
اؤزو اؤز خوشویلا گله نی یوخدور.

لیباسی عئینیدیر هر کسین بوردا،
آخسا گؤز یاشلاری، سیله نی یوخدور.

عؤمورلوک ساکیندیر بو سون منزیله،
آدی عملینده یاشایان کسلر.
دونن بیر حاق ایشی ترسه چکه نین
مزاری هر کسی دوزلویه سسلر.

جاوانین تر عؤمرو یاریمچیق قالیب،
بو قوجا نه قدر یاشاییب، آللاه؟!
عؤمور ده دئیه سن دوز پایلانماییب،
باغیشلا، ایلاهی، ائیله دیم گوناه.

همدمیم دنیز

دنیز، سنله بؤلوشنده،
قلبیم یامان راحاتلانیر.
دورولورام سولارینتک،
سیزیلدامیر دردلی اورک.

همدمیمدیر ماوی سولار،
سوالیما جاوابلاری
اؤز دیلینده
لپلرین پیچیلدایار،
سؤیله، آچسام اورگیمی

دردلریمه گوجون چاتار؟!

دالغا-دالغا، لپه-لپه
دیندی دنیز.
گؤزلریمده بیر اینسانا
دؤندو دنیز.

همصحبتیم، قورخما،
بوشالت اورگینی.
بوردا قوی گئت،
سنی سیخان سیخینتینی،
کدرینی.

چوخ دردلری من اودموشام،
ائه... دردلر ده یاراتمیشام.
عوممانسیزام،
هر دردینه گوجوم چاتار.

بونو بیل کی،
هر دنیزین
اؤزو بویدا اورگی وار.

دونیا

نه دئییم من سنه، آمانسیز دونیا،
نئینیرم سئچیلمیر قارادان آغیم.

حسرتین الینده روحوم گؤینه ییر،
تک سنه یئتمه ییر هاییم، سوراغیم.

یورموسان، یامانجا یورموسان منی،
سن دئمه، بیتمزمیش ظولمون-ظیلتین.
آرزومون دالینجا قالدی گؤزلریم،
یوللارین داشلیدیر، یویورمک چتین.

سن ائله بئله سن باشدان، بینه دن،
بیلیرم؟ هئچ کسه قالان دئییلسن.
سونوما گئدیرم هئی آددیم-آددیم،
بیلیرم، منیم ده اولان دئییلسن.

یاش اولوب گؤزوندن دوشنه کیمی،
الیندن نه چکدیم، بیلیدین باری.
بیر گون اوز دؤندریب، اوزوندن سنین،
چیخیب گئده جگم گؤیلره ساری.

اسکیشهر

۲۰۱۴-جو ایلده تورکدیللر اولکه لرینی مدنیت مرکزی سئچیلمیشدیر

تورکون قدیم دییاریسان اسکیشهر،
هر داشیندا تاریخی نین یادداشی وار.
دئدی: " جاهان مرکزیدیر اسکیشهر " ،
گزدی خوجا نسرددی نین دییار-دییار.

قارتالقونماز اوجا-اوجا قالالارین
نئچه-نئچه دؤورلرین شاهیدیدیر،
نئچه-نئچه ظفرلرین صاحیبیدیر.
تاریخینی اؤزو یازان مؤعجیزه لر شهریسن، اسکیشهر.
یونیس امره حیکمتین، سؤز خزینندیر،
" اؤزو اؤلدو، سؤزو اؤلمز "
نئچه عصر، قرینندیر.
جامئلرین قوشا-قوشا گؤیدله نی،
اولو تانری درگاهینا اللر آچیب.
جوجوقلارین شیرین-شیرین تورکولرله دیللر آچیب.
" لوله " داشین بیر سروتدیر آغ گونونه،
هم بزکدیر، نیشانه دیر توی-دویونه.
سن بو گونسن، هم ده اسکی،
یاشادیرسان دونه نینی، صاباحینی،
من ده سئودیم هر آچیلان صاباحینی.
هونرینه حیران قالدیم،
سن تاریخلر یادداشیسان،
تورکون مغرور، تورکون سؤنمز اوجاغیسان.
قهرمانلار دییاریسان، اسکیشهر.
گزدیم سنی، گؤردوم سنی، سئودیم سنی
اسکیشهر.

بیلمیر اینسان

بیر گون دؤنوب گئرییه بو گونو آختارارسان،
" عؤمور نئجه کئچدی گؤر " ، – اؤزونو دانلایارسان.

نه زامانا اون چاتار، نه ده اؤتن چاغلارا،
تکجه بویلانماق قالار ایتیردیگین آنلارا.
گؤزللیگی، گنجلیگی آینادا آختارارسان،
سارالمیش شکیللری گؤزونله اوخشایارسان.

اینانا بیلمه دیگین اؤلومه راست گه لرسن.
سویوق داش مزارلارا آتام-آنام دئیرسن.
اؤولادا قاناد وئریب، بیر قوشتک اوچورارسان.
یوللارین یورغونلوغون نوه لردن آلارسان.

زامانین " سیغال " ایلا قارا ساچین آغارار،
سنی یارادان تانری اؤز یانینا چاغیرار.
اومیدین یاخاسینا ساریلیب سن گئدیرسن،
نه لر گؤزله ییر سنی، باخ بونو بیلمه ییرسن.

❊ ❊ ❊

دؤزمکدن بئزمیشم، روحوم آغرییییر،
حضرتی ایساتک سانکی داردایام.
بختیم یاتان یئری تاپدیم، اوتوردوم،
او واختدان بو واختا هله اوردایام.

شهیدیم

یامان ناراحاتدیر روحون، بیلیرم،
دورور قیصاص گونون هله، شهیدیم.
تورپاق قان ایچینده، دوشمن الینده،
داغین گؤز داغیدیر ائله، شهیدیم.

یالانا دؤنوبدو منیم گئرچگیم،
سولوب دویمه-دویمه گولوم-چیچگیم.
آنالار آچماییب قارا لچگین،
گؤز یاشی دؤنوبدور سئله، شهیدیم.

یولو یوخ وطنه آپاران یولون،
شیکستم، سینیبدیر قانادیم-قولوم.
دیدرگین روحونون قوربانی اولوم،
منی ده کفنه بله، شهیدیم.

سنه «سؤز وئرمک»دن، سؤزوم قارالیب،
خجالت چکمکدن اوزوم قارالیب.
قیصاص قییامته دیره نیب قالیب،
آغیردی چیینیمده شله، شهیدیم.

نه قدر آغرین وار، آغرینلا وارام،
یارامدی کؤکسونون آلتداکی یاران.
سن گؤیدن ائنسن، من بوردان دورام،
گله ظفر گونو، گله، شهیدیم.

حیاتی مؤعجیزه بیلک

حیاتین غریبه قانونلاری وار،
اینسانی اویناداار اویونجاغیتک.
هردن اوزوموزه گولوش ده قونار،
هردن ده یاندیرار اود-اوجاغیتک.

یاخشینی پیس ایله قویور اوز-اوزه،
خئییره گوج گلیر شرین حیله سی.
گوجلو قویو قازیر یازیق گوجسوزه،
ایشله ییر بیچاقتک درین حیله سی.

من بئله گؤرموشم دونیانی، بئله،
گؤزو دوزلدنده، قاش دوشور یئره.
پاخیللار، ناقیضلر مئیدان سولاییر،
دیلین دینج دورماسا، باش دوشور یئره.

هر کسین قلبینده دینسین ویجدانی،
نه اولار، حیاتی مؤزوجه بیلک.
زامانی اینجیدیب، قووان دونیانی،
قوروسون گؤزللیک، محبت، ایستک.
نه اولار، دونیانی مؤعجیزه بیلک،
نه اولار، حیاتی مؤعجیزه بیلک.

بنؤوشه

عطرین بیهوش ائدیر چؤلو، چمه نی،
گوللرین اینجه سی ظریف بنؤوشه.
طبیعت اؤزو ده قورویور سنی،
شانینه یاراشیر تعریف، بنؤوشه.

ازلدن باهاردیر سئوگیلین سنین،
آلتیندان باخیرسان قارین، بنؤوشه.

یولوندا بوینونو بوکوب دورموسان،
یوخسا وفاسیزدیر یارین، بنؤوشه؟!

باهارا ایلک کؤنول وئرن سن اولدون،
کوللارین دیبینده بیتدین، بنؤوشه.
باهارسا کؤنلونو چوخ گوله وئردی،
گول-چیچک ایچینده ایتدین، بنؤوشه.

گؤزون یادداشی

گؤزوم سو ایچمه دی عاغلیم کسندن،
گؤزومون توتدوغو سؤزومدن دوشر.
آیریلیق دئییلن گؤزگؤرونمز
یاش اولوب گؤرونر، گؤزومدن دوشر.

ائشیتمک یاخشیدیر، بوندان یاخشیسی
بیر دفعه گؤز ایله گؤرمکدی، بیلدیم.
هر آنی کرپیجتک گؤزون الییله
یادداش دیوارینا هؤرمکدی، بیلدیم.

یئری ده، گؤیو ده قامارلاییبدی،
بو کیمین گؤزودو یئییر، ائلجه...
لئیلی نین گؤزلری مین ایللردی کی،
"کول اولدوم عشقیمده " ، – دئییر ائلجه.

گؤزونون سسیندن قولاق توتولور،
بو کیمین گؤزودو ایراقدان باخیر؟
چیخاسی گؤزلر وار – قاراباغدادی،
اویمالی گؤزلر وار، قیراقدان باخیر.

گؤزلریم گؤیلره دیکیلیب قالیب،
نه گؤردو یادداشا هؤرسون قاییتسین؟
اللریم یئتمه ین، سؤزوم چاتمایان
تانرینی بیرجه یول گؤرسون، قاییتسین.

قاراباغ قوخوسو

گؤزوم آرزو دولو کؤرپولر سالیر،
اوزو قاراباغا گئدن یوللارا.
قلبیمده سؤنمه ین اومید ال ائدیر،
بیزدن آیری دوشوب ایتن یوللارا.

کؤنلوم داشا باسیر آیریلیقلاری،
روحومدان قاراباغ قوخوسو گلیر.
آدینی چکدیکجه موباریزلرین،
وطن آغریسی نین یوخوسو گلیر.

خیففتین چکیرم گؤر نئچه ایلدیر،
سؤنموش اوجاقلاردا هنیرسیز کولون.
بیر الچیم اومید وئر، بؤیوک آللاهیم،
سیلیم گؤز یاشینی " خاری بولبول " اون.

هر گون میصراع-میصراع هارایلاییرام،
حسرت دومانیندا آذان یوللاری.
شوشا مسجیدینده ناماز قیلماغا،
یول گلیر بابه کی ن کسیک قوللاری.

هوپوبدو قانیما آنا سودویله،
کؤنلوم وطن آدلی یارا باغلیدیر.
آند اولسون شهیدلر خیابانینا،
هر وطن اؤولادی قاراباغلیدیر!

یانوار آغریسی

اوجا آرزولارین باشی نین اوسته،
جللاد قیلینجیتک آسیلدی تاریخ.
یانوار آغریسینا بلندی ائللر،
میلتین قانییلا یازیلدی تاریخ.

قوپدو توفان کیمی، قاسیرغا کیمی،
"ساری ایبلیسلر " این قانلی فیتنه سی.
گوللّه لر اؤنونده لاله یه دؤندو،
گولدو شهید-شهید یوردون سینه سی.

قیشین اوغلان چاغی یومروغا دؤنوب،
آزادلیق عشقینه یول آچدی میلت.
دؤیولدو قاپیسی قان یادداشیمین،
غیرت کلمه سییله دیل آچدی میلت.

الی یالین قالان یارالی یوردوم،
بویلاندی اؤزوندن-اؤزونه ساری.
میللی غیرتیمین مؤهور یئریدیر،
تورپاقدا اوجالان شهید مزاری.

ای دونیا

ای دونیا، قدرینی بیله نینمیسن،
یا سنه ال چالیب، گوله نینمیسن؟
چوخو گلیب-گئدیب، ایزی قالماییب،
سنی قاریش-قاریش بؤله نینمیسن؟

نادان وار یئتیشیب اوجوز شؤهرته،
عالیم آد آلینجا گؤزو کور قالیب.
ای دونیا، مین دفعه آشینمیسان سن.
شوکور کی، کول آلتدا یئنه قور قالیب.

وطن، بیزی باغیشلاما

قاراباغین یاغیلارین تاپداغی،
مئشه لرین یالقوزاقلار اویلاغی،
یامان اولدوق یاد دیللرین قیناغی،
وطن، بیزی باغیشلاما!

آغ گونومدن بیرجه-بیرجه سئچ گونو،
گؤیدن نییه داش یاغمادی کؤچ گونو؟!

کؤچکونویم، یوز ایللرین کؤچکونو،
وطن، بیزی باغیشلاما!

باخیشلاری گول-چیچگی کسیردی،
گزمه ینده داغی-داشی کوسوردو.
یورد یئرلری، آمان آللاه، اسیردی.
وطن، بیزی باغیشلاما!

بودانیبدی، نه ساغ قالیب، نه سول وار،
منیم اوچون نه آغا وار، نه قول وار.
خان آرازدان تبریزجن نه یول وار؟
وطن، بیزی باغیشلاما!

" جیدیر دوزو " دئییب، کؤنول داغلادیم،
" شوشا " دئییب، سئللر کیمی چاغلادیم.
خاری بولبول قالدی خارا، آغلادیم،
وطن، بیزی باغیشلاما!

یاغمالاندی اوجاقلاردا وارین، هئی...
کافیرلره قیسمت اولدو بارین، هئی...
ددم قورقود، چاتلامازمی گورون، هئی...
وطن، بیزی باغیشلاما!

زهر دادیر آیریلیغین قار دادی،
ارنلرین وارسا اگر، هاردادی؟

قیز-گلی نین اسیر دوشوب، داردادی،
وطن، بیزی باغیشلاما!

آواندینی آلان آلیب، ترس توتوب،
دار یاخاندان مین دیلبیلمز کس توتوب.
هاراییندان بو دونیانی سس توتوب،
وطن، بیزی باغیشلاما!

داغین-دوزون یئنه بیزیم اولونجا،
وئرن-وئردی، سنی یاددان آلینجا،
قانین آخیب، بو قان یئرده قالینجا
وطن، بیزی باغیشلاما!

غضبینی اؤز ایچینده هؤرن، گل،
قارا باشین بابک کیمی وئرن، گل،
کوروغلوتک مئیدانلارا گیرن، گل،
بلکه وطن باغیشلادی بیزلری.

ایرواندا گور سسیمیز دؤیونه،
قاراباغدا بایراغیمیز اؤیونه،
آیاقیالین گئدیم او توی-دویونه،
اؤپسون وطن تورپاغینی گؤزلریم،
دیسین وطن تورپاغینا دیزلریم.

حسرتم

دورنالار کؤچ ائدیر پاییز گلنده،
بوش قالیر " ائولری " ، یورد-یووالاری.
دؤنورلر یئنه ده باهار گلنده،
یئنه دوغمالاشیر " یاد " یووالاری.

گؤر نئچه پاییزدیر، گؤر نئچه یازدیر،
حسرتم اوجاغی سؤنموش یوردوما.
دورنالار قاییدیر، من قاییتمیرام،
بختی اللریمله دؤنموش یوردوما.

من ده دؤنه جگم گونون بیرینده،
اورگیم دئییر کی، چوخ بئله گئتمز.
لازیمسا اؤلومه وئریب عؤمرومو،
دونیایا دئییرم: – یوخ، بئله گئتمز.

ائلیمه حسرتم، یوواما حسرت،
ووروب داغیداجام بوتون سدلری.
آشیب کئچه جگم نه واختسا، البت،
سرحدتک چکیلمیش او مفتیللری،
سرحدتک چکیلمیش او مفتیللری...

من ظابیط آناسی یام!

میللی اوردوموزون ظابیطی اوغلوم رامیله

بئشیگینی آسمیشام، گؤزومتک قوروموشام،
یوخوسوز گئجه لری گوندوزلره قاتمیشام.
شیرین-شکر بالاما حزین لایلا چالمیشام،
بئشیگیمه، لایلاما، اؤولادیما باغلییام،
من ظابیط آناسییام!

شوکور، سنین یانیندا آلنیم آچیقدیر، وطن.
بیر جسور، بیر قهرمان اوغول بؤیوتموشم من.
بیر قاریش تورپاق اوچون جانینی فدا ائدن،
بایراغینا، هیمنینه، شرفینه آند ایچن
ظابیط آناسییام من!

راحات یوخو یاتمیرام، چونکی دوشمن یاتماییب.
هله چوخ " آرزوسو " وار، آرزوسونا چاتماییب.
بختی یاتمیش دردلری بیر کیمسه اویاتماییب.
دوشمنین آرزوسونو گؤزلرینده اؤلدورن
ظابیط آناسییام من!

داغلاریمین باشیندا بولودلاریم آغلاییر،
دیلی باتمیش او یئتیم بولاقلاریم آغلاییر.
ایچیمده غضب، نیفرت چایلار کیمی چاغلاییر،
منی بو اینتیقاما، بو قیصاصا سسله ین
ظابیط آناسییام من!

دوشمنه " گؤز داغی " سان، گوجومسن، قووتیمسن.
اورگیمین تپری، گرگیم، کؤمگیمسن.
وطنین " دار گونو " نده سسینه های وئرنسن،
بو تورپاغا، بو ائله، بو وطنه باغلیسان.
سنی وطنه وئردیم،
سن وطنین اوغلوسان!

درد

دئییرلر هر درده ملهم زاماندی،
بس زامان دردلری نییه آزالتمیر؟
نییه درد اوستونه دردلر قالانیر،
زامانین گوجومو دردلره چاتمیر؟

دردین اؤلچوسو وار، دردین چکیسی
آیی وار، ایلی وار، چاره سیزی وار.
آللاه دردی وئریب درد چکنلره،
قایادا، داشدا دا دردین ایزی وار.

دردلر چئشید-چئشید، دردلر نؤوبنؤو،
گؤیون یئر دردی وار، یئرین گؤی دردی.
بو جادار سهرالار یاغیشا حسرت،
بو جادار دوداقلار چکیر نئی دردی.

گؤر نئچه ایللردی گؤر-گؤر گؤینه ییر،
قاچقی نین یورد دردی، وطن دردی وار.

یوز ایل اکیلمه ین تورپاغیمیزین
کؤکسونده سیزلایان کوتان دردی وار.

یوخوسو نه واختدی عرشه چکیلیب،
پوللونون بیر یاتیر، دؤولت دردی وار.
قاراباغ قالیبدی بوینو بوکولو
یاتمیش ویجدانلارین غیرت دردی وار.

دئییرلر هر درده ملهم زاماندی،
بس زامان دردلری نییه آزالتمیر؟
نییه درد اوستونه دردلر قالانیر،
زامانین گوجومو دردلره چاتمیر؟

داریخیرام، آی آنا

حسرت چکن گؤزلریم دیکیلیر یوللارینا
داریخیرام، آی آنا.
گولوشونو گزیرم یاد دوداقلار قاچاندا،
من عطرینی گزیرم چؤلده گوللر آچاندا.
توخونورام گوللره من سنین الین ایله،
اوخشاییرام اونلاری هئی سنین دیلین ایله.
نه ائدیم، نئجه ائدیم؟
هئچ نه یئتمیر دادیما، سن دوشنده یادیما...
داریخیرام، آی آنا.

بو دونیادا درمانی تاپیلمایان دردیمسن،

مندن نیی آپاردین، منه نیی وئردین سن؟
خزل اولوب دؤشه نیم گلن یوللارینا من
سنسیزلیک حسرتیندن قیصاصی نئجه آلیم؟
منه نئجه قیییرسان، خزل عؤمرو یاشاییم؟
منی قوووشدور یئنه آنالی آنلاریما،
کؤرپجه قوزو کیمی خینالی آنلاریما.
داریخیرام، آی آنا.

سسین گلدیگی یئردن گلدی باهاریم، یازیم،
سسینه قوربان اولوم، هانی او خوش آوازین؟
سنسیز دونیام قاریشیب، بو عؤمور نه یه لازیم؟
هارا تلسدین بئله، بو ایمیش قارا یازین؟
زومزومه ائلیردین " قاراگیله " هاواسین
من ده حیران قالاردیم، او شیرین آوازینا
داریخیرام، آی آنا.

اللرینه توخونسام، دردیم چیخار یادیمدان،
دؤنوب اوشاق اولارام، یویوررم اوستونه.
سنه حیران اولارام، سنه قوربان اولارام.
دوشرم من آنالی گونلریمین سِحرینه،
نئجه حسرت قالمیشام اللری نین مئهرینه.
اؤپرم، اوخشایارام تئللریندن بیرببیر،
عطیرلی نفه سینله منه دونیانی گتیر.
او خوش، او گؤزل آنلار دوشر یئنه یادیما،
داریخیرام، آی آنا.

بؤیوتدون، " اود گؤتوردون " کیرپیگینله، گؤزونله،
منه دونیانی وئردین بیرجه کلمه سؤزونله.
مئهریبان داورانیشی، دؤزومو، صداقتی
سن وئردین، گؤزل آنام، لیاقتی، غیرتی.
سندن آلدیغیم درسلر هر آن گلیر کاریما،
سنسیز قار یاغیب سانکی گول آچان باهاریما.
داریخیرام، آی آنا.

گؤردویوم هر ذرهده سنی آختاریرام من،
گل، گؤزومون ایشیغی، سنسیز داریخیرام من.
بو آیریلیق بنزه مز هئچ بیر آیریلیقلارا،
گل، آیدینلیق گتیر سن، بوتون قارانلیقلارا.
گلمک سنه چتینسه، منی چاغیر یانینا،
داریخیرام سنینچون، داریخیرام، آی آنا.
داریخیرام آی آنا!

قار یاغیر

قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.
دونیانین عاغلیغی اوزونه چیخیر.
یئرلر ده گؤزله میش قار گلیشینی،
آلیر، قوجاقلاییر، کؤکسونه سیخیر.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.

تورپاق برکته بله نیر یاتیر.
چیلپاق آغاجلارین قول-بوداقلاری
بیر آنا هنرینه بله نیب یاتیر.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.
رقص ائدیر ائله بیل هر قار دنه سی.
گؤزومون اؤنونه گلیر اوشاقلیق، –
حیاتدا هر فسلین اؤز عنعنه سی...
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.
قارا قان اله ییر او قانلی یانوار.
معصوم اینسانلارین قانی اوستونه
قرنفیل دؤشه ین تاریخلر ده وار.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.
شهید خوجالیمین یاراسی اوسته.
شوشا نفه سینی اؤپوب بو قارین
قویورام گؤزومون قاراسی اوسته.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.
اؤرتوک سالیر شره، چیرکینلیکلره.
بیاض یاراشیغین ارمغان ائدیر
روحلاری اوخشایان گؤزللیکلره.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاز.

مین شوکور ائدیرم من بو اولفته.
قار روزی، برکت، قار تزه اومید،
یئر ده مؤحتاج ایمیش بو محبته.
قار یاغیر.
ناخیشلی، دوماغ، بمبیاض.
یاغسین یئره-یوردا، چؤله-چمنه.
کاش اینسان عؤمرونه قیش تلسمه سین.
یاغماسین قار، یاغیش اینسان عؤمرونه.

عؤمرون قاتاری

"کونلومون ایچیندن کئچیر بو قاتار" افلاتون آماشوو

عؤمرونه عؤمور قاتار
نئچه قیشین، باهارین.
کؤنلوندن کئچن قاتار
سنین عؤمور قاتارین.
بو عؤمور قاتارینا
کیملر، هاردا مینه جک؟
کیمی یاری یولداجا،
کیمی سوندا ائنه جک.
بو قاتارلار کؤنلونون
گؤینگیندن کئچه جک.
دردی نین-کدری نین
کؤینگیندن کئچه جک.
الویدا دئیه جکسن،

الویدا دئینلره.
بو عؤمور قاتارینا
طالعسیز مینلره.
" کاش کی... " حسرتلری نین
اؤنونده دیز چؤکسسن.
سارالمیش یارپاقلارین،
اللریندن اؤپسسن.
عؤمرون گونباتانینا
کاش قاتار تلسمه سین.
کاش یولونون اوستونده
آجی روزگار اسمسین.
بوینوبوکوک بنؤوشن
بو یاز سندن کوسمه سین.
ان سونونجو نیدانی
اومید الی قوپارسین.
قوی عؤمور قاتارینی،
اومید چکیب آپارسین.

گل، دردلشک

شاعیره باجیم فرقانه یه

دئییرسن کی، گل، دردلشک، آنام-باجیم،
سن آنام اول، من ده باجین.
دردی-سری بؤلوشدوکجه
یونگوللشسین دردیم-آجیم.
هارا گئتسم، هارا قاچسام

درد اولوبدو یول یولداشیم.
دردلر وار کی، اورگیمده سادالاسام،
قورخورام کی، اورگین تاب گتیرمه سین،
گؤزل باجیم.
قورخورام کی، اوتاناسان، درد دئدیگین
دردلریندن.
دردینه من قوربان اولوم،
درددن قاچیب قورتولماغی باجارمایان
شایر باجیم.
دئییرسن کی، گل، دردلشک، آنام-باجیم.
دردلریندن دردلریمی دینله مه یه
هالینمی وار؟
هانسی بیرین سؤیلگیم من،
آی دردیمه حالی باجیم،
دینله دیکجه درد-سریمی
اونوداسان درد-سرینی؟
دئییرسن کی، گل، دردلشک،
گل دردلشک، آنام-باجیم...

یورد حسرتی

چاتلاییر نار کیمی سینمده اورک.
قدرینی واختیندا بیلیدیک گرک.
کاش کولک اولایدیم، دلی بیر کولک،
اسیدی اوستونده سؤزوم یوردومون.

قارا قایاسینا داغ قالام دئییب،
داغلارا اوچولماز آغجا دام دئییب،
چوپور داشینا دا اؤز بالام دئییب،
قالاندی اوزونده ایزیم یوردومون.

تبریزی، دربندی دالادی گئتدی،
گؤیچه نی اودلارا قالادی گئتدی،
شوشانی یاد اللر تالادی گئتدی،
اوستونده اولمادی گؤزوم یوردومون.

درد اوسته قویولموش قاراجا تاختدی،
بو دا بیر طالعدی، بو دا بیر باختدی،
بؤلونوب یوز یئره گؤر بیر نه واختدی،
یانیندا قارادی اوزوم یوردومون.

یولوندا کسیلن، ائه... باش اولایدیم،
دردینه-سرینه سیرداش اولایدیم،
دوشمنه آتیلان بیر داش اولایدیم،
قوربانی اولایدیم اؤزوم یوردومون.

آنام

ایستی نفسینمیش حیاتیم، آنام،
سنسیز کئچن ایللر بوشدور، حدردیر.
بختور اولموشام سنینله، آنام،
یوخلوغون عذابدی، بیتمز کدردیر.

گؤر نئچه واختدی کی، حسرت قویموسان،
سسینه، سؤزونه، اؤزونه آنام.
تورپاغین قویماییر بیرجه یول باخام،
آی کیمی نورلانان اوزونه، آنام.

هر گون سسله ییرم اورگیمدجه،
دیلیمده قارالان سؤزوم آختاریر.
حسرتین چکیرم گؤر نئچه ایلدی،
ائه... سنی هله ده گؤزوم آختاریر.

بیر دوستا

شاعیره باجیم فرقانه یه

قفیلدن باشلاییر سونون اولی،
قایتارماق اولماییر بیتنده واختی.
گؤیلرین حؤکمویله سِحرلی الله،
هر کسین آلنینا یازیلدی باختی.

گئجه نی گوندوزه بیر چئویرن وار،
یاغیشلار یاغارمی بولود دولماسا؟
آدملی، حوالی دونیا دئدیگین
اولمازدی تانری نین امری اولماسا.

قزالار، قدرلر اؤتر بیر آندا،
ملکلر های سالیب اوخشار بویونو.

حاقدان اوزولمه سه عؤمور دئدیگین
نئیلر عزراییلین اؤلوم اویونو.

" گئت " دئین دوشمنین بیردیسه، دوستوم،
" قال " دئین دوستلارین، مین آغلایان وار.
بیزیم دوعامیزی ائشیتدی بیل کی،
سنی نظرینده بیر ساخلایان وار.

فله یه قالسایدی عؤمور یازیندا
ائدردی پاییزدا سولان گول سنی.
تانرینی سئوه رک یاشا، باجیم، سن،
اجه لین الیندن آلدی، بیل، سنی.

تنها قادین

آنا

گؤز یاشلارین یاناغی نین سیغالی،
قم-غوصه دیر قلب ائوی نین قوناغی،
آغ ساچلارین قارا گونون سیناغی،
تنها قادین، آلین یازین بئلیمیش.

گئری دؤنمز اؤتن گونلر، ها چاغیر،
خاطیره لر اورگینه قم ییغیر،
یای گونو ده گونلرینه قار یاغیر،
تنها قادین، آلین یازین بئلیمیش.

گؤرونمور کی، آزدیراسان، آزاسان،
یوخو دئییل، گؤروب ترسه یوزاسان،
الین چاتمیر یازیلانی پوزاسان،
تنها قادین، آلین یازین بئلیمیش.

آتا

غوروروم، ووقاریم، هم گوونج یئریم،
الچاتماز زیروه سن، بیر قارلی داغسان.
سن منیم ان عالی حیات مکتبیم،
آتا، اؤلممیسن، قلبیمده ساغسان.

قولاقدا سیرغادی، اورکده سسدی،
سؤزلرین یادداشا هؤردوکلریمدن.
بو عؤمور یولوندا سنسن بلدچیم،
یوکومو توتموشام گؤردوکلریمدن.

ایندی ده روحوندور منی قورویان،
بو گونه آدینلا گلیب چیخمیشام.
حیاتین ان چتین ایمتاحانیندان،
سنین اؤیودونله قالیب چیخمیشام.

سن وار ایکن

باجیما

صبر گئیدیم، دؤزوم گئیدیم،

تانری منه نه وئردیسه
شوکور دئدیم.
وئردی سئوینج
دامجی-دامجی،
آیریلیقلار قوجاق-قوجاق،
حسرت، کدر اتک-اتک،
دولو-دولو آغری-آجی.
بلکه ائله آغریلاردان قورتولماغا،
دردی-سری اونوتماغا
وئردی منه
اومیدلره یول تاپاسی گؤز ایشیغی،
عؤمور-گونون یاراشیغی،
بیرجه باجی.
آجیلاری اودا-اودا
بؤیودوک بیز،
آرزولارین قانادیندا
یئر ایدیک بیز، گؤی ایدیک بیز.
دردلرینی دانیشمادی
داغ-داشا دا،
باش آیمه دی مغرور آنام قارداشا دا.

آجیلاری ذره-ذره،
داملا-داملا
شیرین ائتدیک، دؤزوم آدلی،
اینام آدلی بیر اینامل.

باجیم منیم،
باشیمداکی تاجیم منیم.
اونوت، – دئدین اؤتنلری،
بیر یوخوتک بیتنلری.
آیریل، – دئدین خیاللاردان،
بو گونوندن صاباحا باخ،
اومیدلری یولداش ائیله
اؤز عؤمرونه
واراق-واراق.
احسن سنین وارلیغینا،
بو اوچولموش قلب ائویمی
سنسن قوران، سنسن تیکن.
تا قورخمورام آتا-آنا
یوخلوغوندان
سن وار ایکن!

باجیما

تکم، باخیب گؤردو کی،
سنی تانری وئردی کی،
حیاتدا دوغمام اولسون،
دردیمی-سئوینجیمی،
آجیمی-شیرینیمی،
یاری بؤله نیم اولسون.
قمیمی آزالدانیم،
شاد گونومده قول آچیب،

دئییب-گوله نیم اولسون.
تکجه گوونج یئریم یوخ،
هم ارک ائدنیم منیم.
هم باجیم، هم رفیقم،
هم ده عؤمور یولومو
بیرگه گئدنیم منیم.
شاه تاختینی نئینیرم،
باشیمدا تاجیم منیم؟
مین قارداشا عوضسن،
غیرتلی باجیم منیم.

باجیمین یادداشی

بیر کئچمیش وار – یادا سالماق ایستمیرم،
بیر دونج وار – دونوب باخماق ایستمیرم.
بیر صباح وار – اومیدیمی بو صباحا باغلامیشام،
اورگیمده عومروم بویو آغلامیشام.

(باجیم)

بیر کئچمیش وار – یادا سالماق ایستمیرم،
یاشادیغیم او ایللری خاطیرلاماق ایستمیرم.
ایستمیرم ایتیردیگیم اوشاقلیغی یادا سالیم،
ایستمیرم آجی دولو گنجلیگیمی خاطیرلاییم.

ایستمیرم او کئچمیشی – اوردا قالیب
اویونجاقسیز اوشاقلیغیم،

اوردا قالیب شیرین-شیرین سؤیله دیگیم
" آتا " سؤزو.
ایستمیرم گؤزل آنام کیشیلشسین،
آتا اولسون.
ایستمیرم ظریفلیگین، خانیملیغین
خاطیرلاییب، دئسین اؤزو.

بیر دونن وار – دؤنوب باخماق ایستمیرم،
دؤنوب باخسام، باخیشلاریم دونوب قالار
ایتیردیگیم گنجلیگیمین خیالیندا.
دؤنوب باخسام، آنام یئنه سئوه-سئوه،
قالاجاقدیر ساچلاریمین سیغالیندا.
بیر بو گون وار – یاشاییرام بو گونومله
بو گونومه سیغینیبدیر
کئچمیشیم ده، دونه نیم ده.
بیر صاباح وار – اومید آتین
صاباحلارا چاپاجاغام.
من عؤمرومو صاباحلارا باغلاییرام.
ایتیردیگیم هر نه وارسا،
صاباحیمدا تاپاجاغام.

باغیمیز

اوشاقلیق ایللریمین ان شیرین، ان
اونودولماز آنلاری – ویشنیووکا باغلاری

همین گونش، همین تورپاق،
همین ائودی، همین اوجاق.
گؤزلریمین قاباغیندا
حَیَطده کی چارهووزدان،
سو داشییان همین اوشاق.
بیر ده همین قوم اوستونه سرله نیب،
قومدا بیشن سالخیملاردیر،
سالخیم-سالخیم،
قوجاق-قوجاق.
همین قویو
اطرافینا ییغیلاردیق،
فیرفیراتک فیرلاناردیق.
او دا بیزه بیر اویونجاق.
بودور همین کولک دؤین چارداغیمیز،
قالخیب اوردان ائلئکتریک قاتارینی
یزله یهردیک،
ایشدن یورغون-آرغین
دؤنن آنامیزی
گؤزله یردیک.
ییغیلاردیق بو چارداغا
ایراده، آفت، آیده،
نامیق، خیرالله، سرییه،
الماز، گولاره، ادیله،
متانت، ائلچین، حبیبه.
" خان-وزیر " دی، " بئش داش " ایدی

اویونوموز.
شن، قایغیسیز گونلریمیز.
ماشتاغا – بازار یئریمیز،
بوزوونا – چیمرلیگیمیز.
قایناییب داشاردی چارداق،
خزریتک جوشاردی چارداق.
خاطیره بئشیگی چارداق.
همین باغدی،
هامیسی همین.
نییه گؤرن قوم یوللارا
دؤشه ییبلر آسفالتلاری،
هؤروبلر داش هاسارلاری؟
انجیر، اوزوم آغاجلارین
که سیب
کوکنار اکیبدیلر.
بو گونوموله دونه نیمین
آراسینا
گؤرونمز سدد چکیبدیلر.
قونشولار یاد دوشوبدولر.
بویلانیرام دونه نیمه
یانا-یانا.
هر نه وارسا منه یاخین،
منه دوغما
تکجه مندن آیری دوشن،
خاتیریمدن،

گؤزلریمدن سیلینمه ین
اوشاقلیقدیر،
بیر ده عزیز آتا،
آنا.

اؤلوم

اؤلومون گؤزونون ایچینه باخدیم،
اؤلومو هر آنین اؤزونده داددیم...
نئجه غریبه دی، اؤلومدن قاچیب،
اؤلومه گئدیرم هر آن بیر آددیم.

گئتمیسن

مرحوم شاعیر قارداشیم عالیم مصرملییه

دونیا چوخ اینجیده بیلردی سنی،
بلکه دوز ائتمیسن، چیخیب گئتمیسن.
قیسا بیر عؤمورله سینادی سنی،
یوخسا بو دونیانی ییخیب گئتمیسن؟

او ظریف ووجودا سیغمیردی اورک،
یوکو آغیر ایدی، چکمیردی اورک.
سورغودان، سوالدان بئزمیشدی اورک،
جانینی دیشینه سیخیب گئتمیسن.

یامان تئز چکیلدی دومان داغلارا،
قارا باختا سئودالی یوخ آغلایا.

یووان دا یوخ قاپیسینی باغلایا،
بیر اوغرون سئل کیمی آخیب گئتمیسن.

هاوانی چالدیلار، دوشدون اویونا،
فلک یامان سالدی سنی تورونا.
اوینایان اولماییب یوخسا تویونا،
بو درد اورگینی سیخیب، گئتمیسن.

اؤلومون تانرییا آپاران یولموش،
چیچک آرزولارین آچمادان سولموش،
شکلینه باخیرام گؤزلری دولموش،
دونیا پنجریمیش، باخیب گئتمیسن.

اردبیلیم

او تایین دا، بو تایین دا آدی وطن،
قانقاللارین آراسیندا گول بیتیرن،
بولبوللری آغی اوسته دیل-دیل اؤتن،
او دا وطن، بو دا وطن
اردبیلیم.

بابام دئییب، او تایلییام،
دوغولدوغوم، بؤیودویوم او یئرلرده
قالیب ایزیم.
بو ایزلری اؤپمک اوچون

آتام گزیب خیالیندا
دیزین-دیزین،
اردبیلیم.

آیریلیغین فریادینی
یلمه-ایلمه اورگیمه توخودولار.
بو حسرتین نغمه سینی
یانیقلی بیر حزین سسله
یادداشیما اوخودولار،
اردبیلیم.

دئدیلر کی، بو حسرتدی،
ایریلیقدی، فلاکتدی،
بو نیفرتدی.
نئجه اولدو جانی جاندان،
قانی قاندان آییردیلار،
پارالاییب، پارچالاییب، داغیتدیلار؟
اسیر دوشدو دوغما ائلیم،
یاساق اولدو دوغما دیلیم،
اردبیلیم.

میلتیمه قارا گونون لیباسینی
گئیدیردیلر،
آجینی دا، نیفرتی ده نوغول کیمی
یئدیرتدیلر.

حقیقتی گؤزلری نین قاباغیندا
اعدام ائدیب،
یالانلاری بئیینلره
یئریتدیلر.
«بونا نئجه دؤزوم»، – دئدیم،
اردبیلیم.

هئچ دورولان گؤردونمو سن
خان آرازی؟
عصرلردی بئله اؤتور قیشی، یازی.
قافیللره خنجر اولدو تئللی سازی.
دیندی دیل-دیل شیرین دیلیم،
اردبیلیم.

گؤردویونو، بیلدیگینی سؤیله دیکجه
خودافرین داشا دؤنموش اورگینه،
اومیدلریم باغلانیبدی
واختسیز سولموش دیلگیمه.
یادداشیمی یاندیریبلار،
قالیب کولوم،
اردبیلیم.
آرازیم آخا-آخا،
قانلی ال، قانلی یاخا.
گؤر نئجه آییردیلار،
گؤزوموز باخا-باخا.

آراز آخار، لیللنر،
قاپیلار کیلیدلنر.
کیم آچسا بو یوللاری،
آراز جوشار، سئللنر.

آیریلیغی سالانلاری،
گؤزو یولدا قالانلاری،
اویدورولان یالانلاری،
خان آرازدان سوروش بیلیم،
اردبیلیم.
بابامین حسرت یانغیسی،
یادداشی نین سیزیلتیسی،
دوداغی نین پیچیلتیسی
اردبیلیم،
اردبیلیم،
اردبیلیم.

قیزلار

الچاتماز ان اوجا قارلی زیروه نین
بمبیاز، آغاپپاق قاریدی قیزلار.
بیر نسلین غیرتی، باشی نین تاجی،
ناموسو، عیصمتی، آریدی قیزلار.

دوغولار بو یوردا نور، ایشیق کیمی،
بیر حالال اوجاغا یاراشیق کیمی،

کوسدورسن، آغلایار او، اوشاق کیمی،
چئشمه دن، بولاقدان دورودو قیزلار.

گولوشو چاغلایار گول دوداغیندا،
بیر ظریف قؤنچه دی گول بوداغیندا
اویویان گونشدی اؤز اوتاغیندا،
هانسی بختورین یاریدی قیزلار؟

سانمایین کؤچری بیر قوشا بنزر،
بیر کؤنلو ایسیدن آلقیشا بنزر،
او، باهار عنوانلی یاغیشا بنزر،
کؤچدویو اوجاغین نورودو قیزلار.

بو گون نازلی گلین، صاباح بیر آنا،
شیرین لایلا دئیر اؤز بالاسینا،
نئجه یاراشیرلار آذربایجانا،
خالقیمین سروتی، واریدی قیزلار.

بوز هیکل

تانریم، منه بیر یول گؤستر،
دوشوم بو یولون ایزینه.
آیاغیم یئردن اوزولسون،
قالخیم گؤیلرین اوزونه.
یولومداکی داش-کسکدن
آیاقلاریم قاناماسین.

قاچیم گئدیم یئر اوزوندن،
هئچ کس منی قیناماسین.

روحوم اینجیمه سین داها،
واللاه، یامان یورولموشام.
داشدان، قایادان یونولوب،
بوز کیمی هیکل اولموشام.

سئودا

سئودا ندیر؟
سئودا – سِحر، مؤعجیزه دیر.
سئودا کی وار، اودو سؤنموش جان ائوینه
ایستی، ایلیق نفس وئرر.
سئوداسی نین ایشیغیندان
اطرافینا نور چیله یر.
سئودا وار کی، قلب ائوینی " اوف " دئمه دن
ییخار، سؤکر،
سئودا وار کی، ویران قالمیش بیر اورگی
قورار، تیکر.
سئودا وار کی، ایللر ایله باغلی قالان
قلب قاپیسین آچارینی
تاپار، آچار.
سئودا وار کی، پاسلی، کیرلی اورکلرین
پاسین، کیرین یویار، آتار.
سئودا دا وار " گؤزون کؤکو سارالاندا "

عؤمرون، گونون لاپ سونوندا
گلیب چیخار.
من ایسترم بوزا دؤنموش
قار آدام دا
سئودالانسین.
سئودالانسین ان چیرکین ده.
سئوداسی نین گؤزونده او،
گؤزللرین گؤزو اولسون.
قلبی داشا دؤننلر ده سئودالانسین.
داش اورکلر سئودالانیب،
سئوداسیندان موما دؤنسون.

آخیر کی...

ریلاره خانیما

آجیسی شیریندن بول وئریلیبدیر،
کدری سئوینجه مؤحتاج دونیانین.
ائلجه الیندن توتوب گئدیرسن،
هئچ گؤزو دویمایان بو آج دونیانین.

ائله بیل بختینی یازاندا سینیب،
تانری نین الینده قلمین اوجو.
درد مین اوسوللا قیریر قلبلری،
سن نه بیرینجیسن، نه ده سونونجو.
بئش کیشی قالدیریب، چکمه ین یوکو،
آلیب داشیییرسان باشقا بیچیمده.

" اولین گلینجه، آخیرین گلسین " ،
بئله بیر دئییم وار ائلین ایچینده.

قول آچیب سوزه سن اؤولاد تویوندا،
قوی بیتسین آخیر کی، بو آغرین-آجین.
بیر گون نوه لرین قاچسین اوستونه.
ننه یه دؤنه سن، دیلاره باجیم.

ایبراهیم ایلیاسلیا

تانری وئرن ایلهام توتسا یاخاندان،
یازان الین یولو آزسا، زولومدو.
عدالتله نیظاما سال هر نه وار،
دوزو گؤروب، اَیری یازسان، زولومدو.

تاختیمیزی قوروروق بیز بیرتهر،
بو عؤمور-گون بال-شکردی، یا زهر؟
ایبراهیم ده گیلئیلنمه سین حدر،
شاعیر اولماق اؤزو ائله زولومدو.

نزاکتم، داشی تؤک اتگیندن،
شاعیرلرین تانری توتور الیندن.
خار اولماسین هئچ کس اؤز عملیندن،
اینسان اولماق زولومدن ده زولومدو.

بایاتیلار

ائلدیر وطنه آرخا،
قلبده بیتنه آرخا.
یاد منه آرخا اولماز،
اوغولدور منه آرخا.

خزان اولدو یارپاقلار،
یادا قالدی تورپاقلار.
بختور او آنادیر،
اوغلو گؤزون تورپاقلار.

عؤمور چاتدی یاریبا،
کیمیم وار کی، آرایا.
خوش او کسین حالینا،
اوغول-قیزدان یاریبا.

رباعی

بیر عشق کیتابییام، سوراقلاناجام،
دویغوملا، حسیمله واراقلاناجام.
شعریمده آدینی یاشاتماق اوچون
سنین سئودان ایله یاراقلاناجام.

❊ ❊ ❊

یار، کؤنول باغچامین سئیرنگاهی نین،
گل بیر قوناغی اول، بیر نظر ائیله.

سئیرینی دویماسان گولون-گولشه نین،
اؤزون بو جنّتدن گئت، هزر ائیله.

گؤیدن بیر اولدوز آخدی

گؤیدن بیر اولدوز دا آخدی بو گئجه،
قاریشدی گئجه نین قارانلیغینا.
عؤمرو باشا ووردو او دا بئلجه،
چاتمادی سحرین آیدینلیغینا.

کیمی کاروانیندان آرالی قالدی،
کیمین بختی سؤندو، شامی قارالدی،
کیمین قاپیسینی گؤرن قار آلدی؟!
گؤیدن بیر اولدوز دا آخدی بو گئجه.

گؤیلردن ائندیردی اؤز اولدوزونو،
یئرده بخت اولدوزون تاپا بیلمه ین.
آخان اولدوزوتک یومدو گؤزونو
اوزونه بیرجه یول بختی گولمه ین.

قوووشدو بختیله او دا بئلجه،
گؤیدن بیر اولدوز دا آخدی بو گئجه.

سؤزوم وار

خالق شاعیر سزلیمفان یعقوبون دیلیندن

شاعیر طالعییمین هر بیر آنیندا
معنا آختارمیشام سؤزون جانیندا.
دوغما، قدیربیلن ائللر یانیندا
همیشه آغ اولان اوزوم وار منیم.

گل شاعیر کؤنلومو قاریش-قاریش گز،
گؤر نئجه چاغلاییر سینمده هوس.
آرزولار اودومو سؤندوره بیلمز،
میصراع-میصراع یانان کؤزوم وار منیم.

دولاشیر قانیمدا سؤز فصیل-فصیل،
دویاجاق سسیمی هر آن هر نسیل.
گل بو میصراعلارین گؤز یاشینی سیل،
قلبیمده گؤر نئچه آرزوم وار منیم.

اوجا حقیقتی باغریما باسدیم،
بؤیوک " ابدیت داستانی " یازدیم،
کؤنلومو شام کیمی سؤزلره آسدیم،
صنعت دونیاسیندا ایزیم وار منیم.

جاهان صفاسینی اوزاغا آتدیم،
روحومو دولاشدی سؤز آددیم-آددیم.

پئیغمبر شنینه اثر یاراتدیم،
ملکلر آنلایان درسیم وار منیم.

اوزاغام دونیانین فیتنه-فعلیندن،
کؤنول داستان آچیر توران ائلیندن.
هر گون بارماقلاریم اؤپور تئلیندن،
اورکلر اوخشایان سؤزوم وار منیم.

قلبیم بیر باغچادیر، میصراعلار چیچک،
گل بو دویغولارین ساچینا ال چک.
دردلرین اؤنونده بوکولمیه جک،
طاقتدن دوشمه ین دیزیم وار منیم.

من بیر بعضیرگانام درد بازاریندا،
اولمادیم آغری نین آهو-زاریندا.
صنعت باغچاسیندا، سؤز گولزاریندا
یامیاشیل کؤینکلی یازیم وار منیم.

بو فانی دونیادا چوخ اولدو صبریم
حاقین دیوانینا عنواندی صبریم.
میصراعلار باشداشیم، واراقلار قبریم،
سؤز کیمی کفه نیم، بئزیم وار منیم.

گؤرموشم جانلارین بوز بالتاسیندا،
تاماهکار قان قوسوب قیزیل تاسیندا.

حاق ایله ناحاققین تن اورتاسیندا
حالاللیق آدلانان طرزیم وار منیم.

اوشوتمز روحومو نه شاختا، آیاز.
معناسیز کلمه لر صدف، دورر اولماز.
سؤزومون کؤهله نی یولدا یورولماز،
هله کیتاب-کیتاب یازیم وار منیم.

جاوانلیق چاغلاریم اوچوبدو الدن.
آه چکیر ساچیمدا هر آغاران دن.
سیرات کؤرپوسونده عمللریمدن،
بویوما دون بیچن درزیم وار منیم.

قورقود سوراقلیدیر اولو یادداشیم،
قوران عطیرلیدیر تورپاغیم، داشیم.
" گرایلی " باجیمدی، " قوشما " قارداشیم،
دیللرده دولاشان سؤزوم وار منیم.

زیروه تبسسومو

اوستاد شاعیر موسا یاقوبون ۸۰ ایللیگینه

آغاریر واراغین بیاض یاناغی،
قلمین کؤنلونه تزه سؤز دوشوب.
سکسن ایل آلیشان روح اوجاغیندا
دویغو آلوولانیب تزه کؤز دوشوب.

چیچگی چیرتلاییر خاطیره لرین،
جاوانلیق اوزاقدان کؤوره لیب باخیر.
گؤر نئچه ایللردیر بوینوز کندی نین
عؤمرونه دوپدورو میصراعلار یاغیر.

سسسیزجه ایللرین دیزین قاتلاییب،
زامانین یوللاری یورماییب اونو.
یوردون وفاسینا قوربان اولوم من
داغلار اوجا توتوب شاعیر اوغلونو!

بو گون سمه نیدیر سینمده اورک،
سؤزون اوفوقونده سؤکولوبدو دان.
گؤزوندن اؤپدویوم سرین چئشمه لر
آستاجا دانیشیر موسا یاقوبدان.

بوردا اوزونده کی تبسسومه ده
باباداغ سس وئرر، سانکی سسینه.
یوللارا یامیاشیل اومیدلر چیخار،
ال ائدر الچاتماز سؤز زیروه سینه.

اوستاد دوداغیندان قوپان میصراعلار
کؤنوللر اوخشاییب روحو ایسیدیر.
موسا یاقوب کیمی بیر شاعیر عؤمرو
یوردومون مینیللیک خزینه سیدیر.
قلم یولا چیخیر اوستاد الینده،

سؤزون دویغو-دویغو عئینی آچیلیر.
کؤورک میصراعسیندا موسا یاقوبون
زیروه گولومسه ییر، داغلار ال چالیر.

سوراق ائله

نیی هاردا ایتیردین، هئچ اؤزون ده بیلمه دین،
ایندی دوشوب یوللارا، آختار ایتیردیگینی.
آچ، آچا بیلیرسنسه،
اؤزون اؤز اللرینله ووردوغون بو دویونو.
یوللاری چیراق ائله، ایللره سوراق ائله.
گؤردوم دئین اولماسا، گؤیلره سوراق ائله.
آختار، تاپا بیلمه سه ن، اومیده سوراق ائله.
سوراق ائت یادداشی نین ویجدان محکمه سینه.
حاکیمی ده اؤزون اول، موتتهیمی ده اؤزون.
حقیقتین گؤزونه باری دوز باخسین گؤزون.
دیلینه یالوار-یاپیش، سوروشسون اورگیندن:
«نئجه ایتیردیم گؤرن؟»
اومیددن بیر ده سوروش، تاپا بیلرم، دئنن؟!
قارانلیقدا بیر اومید ایشیغی وار ایزینده.
آخی، نییه ایتیردین؟
آخی، نئجه ایتیردین؟
بیر ده سوروش اؤزوندن.

قوخلا، سئو

گؤز اوخشایان چیچک نه چوخ چمنده،
سن دردیگین چیچگینی قوخلا، سئو.
گول عطرییله دوشمه یسن کمنده،
اوزدویونو تر چیچک تک قوخلا، سئو.

بو باهاردی – چیچگی بول، گولو بول،
سن ده باخیب اؤز گولونه حیران اول.
اؤزگه گولو سوندا اولار تیکان-کول،
سنه قالار اؤز چیچگین، قوخلا، سئو.

کیم دئییر کی، گولون عؤمرو آز اولار؟
گول عؤمرونو گولو اوزنلر یازار.
اوزدویوندن اولمایاسان سن بئزار،
جنّتیندی بو گول سنین، قوخلا، سئو.

نزاکتین دوزدور سؤزو، ایلقاری،
باغچاسینی خزان ائدیب روزگاری.
هر عاشیقین یاری اولسون گولزاری،
باغرینا باس گول یارینی، قوخلا، سئو.

یاغیش

طبیعتین گؤز یاشی، یوخسا تانری آلقیشی
یاغ، ائی یاغیش، آراملا یاغ،
دینجلیک گتیر گلیشینله.

چؤل-چمه نین اوزو گولسون
گولوشونله.
سندن اومسون تمیزلیگی،
پاک صافلیغی
هر داش-قایا.
کایناتدان اسکیک ائتمه
اؤز نورونو داملا-داملا.
بهانه اول سئونلره.
سندن قاچیب چتیر آلتدا
گیزلنسینلر.
سئوگی دولو پیچیلتیندا
گیله-گیله اریسینلر.
یاغ، ائی یاغیش، لایلا کیمی،
شیرین-شیرین یوخولاری
بیتیرمه سن.
سئله دؤنوب فلاکتی
گتیرمه سن.
آراملا یاغ، قوی نازلانسین
یاسمنلر،
گلیشینله بایرام ائتسین
قوی سوسنلر.
سندن آلسین ایلهامینی
شلاله لر، داغ چایلاری.
قووشماغا تلسسینلر
دنیزلرده عوممان-عوممان.

ائله یاغ کی، توققوشدوروب،
دالاشدیرما بولودلاری.
قوی گؤی اوزو اینجیمه سین
های-هارایدان.
یاغ، ائی یاغیش، آراملا یاغ.
مرحمتله اووندور سن
ینسانلاری.
قوی یئر اوزون ایسلاتماسین
گؤز یاشلاری.

شهید قیزی

آغلاما، شهید قیزی،
دردین منه تانیشدی...
اورگیم پارامپارجا،
قمیم ناخیش-ناخیشدی...
آغلاما، شهید قیزی،
من ده آتا ایتیردیم؛
آتامی ایتیرنده
ائله سن یاشدا ایدیم.
سانیردیم کی، هامیدان
گوجلویدو منیم آتام.
او کؤرپه اورگیمده
آتام ایدی قهرمان.
گؤیدن اولدوز ایستسم
ییغیب یئره تؤکردی،

قارلی داغین باشیندا
منه گول بیتیرردی...
سانیردیم هر آرزومون
آچاری آتامدادیر.
او، منیم گوونج یئریم،
او، منیم آرخامدادیر...
آغلاما، شهید قیزی،
باخ، من نئجه بؤیودوم!
آتاسیزلیق گؤز یاشین
آتامین اوز قویدوغو
مزاریندا گؤموردوم...
اول ائله سانیردیم
بیر گون اینصافا گه لر،
قالخار او داشین آلتدان،
آرزولاریمی گؤرر...
بؤیودوم شهید قیزی،
آتادان سؤز دوشنده
اورگیم یامان اسدی،
او بختور گونلری
تزه دن گؤرمک اوجون
کؤنلوم یامان تلسدی.
آنام تئز-تئز دئیردی:
اگر یاخشی اوخوسان
آتان موطلق بیله جک.
او، هاچانسا گله جک.

بئلجه، یالانلاری
اورگیمه بله ییب
اومیدلره سؤیکه نیب
بؤیودوم، شهید قیزی...
سن ده بؤیویه جکسن
گئرچگی یالان بیلیب،
یالانی سئوه جکسن،
توتاجاقسان اومیدین،
تسللی نین الیندن
سن ده بؤیویه جکسن.
سن شهیدین قیزیسان
اورگینده آغیر یوک
آما تسللین بؤیوک
من ده آتا ایتیردیم –
آتامی ایتیرنده
ائله سن یاشدا ایدیم!!!

میلتین عنوانی
ماتم بایراغیتک قارا ساچینی،
باکییا سرمیشدی یانوار گئجه سی.
ایسلانا-ایسلانا قان یاغیشیندا،
آزادلیق قوخوردو اومید کوچه سی.

یالین اللرینی قالخان ائیله دی،
اؤلومون اوستونه گئدن اوغوللار.

۲۰ یانواردا وطنلشدیلر،
بو تورپاق-اوغوللار، وطن-اوغوللار!

شهادت جامینی ایچن ارلرین،
گوللو آرزوسونو گوللّه لر دردی.
سئوینج یاشلارییلا سووارير وطن،
آزادلیق عطیرلی بو اوجا دردی.

وطنین قودرتی، میلتین گوجو.
نه بؤیوک سروتدن، نه واردان کئچیر.
موقدس بیلدیگیم غیرتین یولو،
قرنفیل گئییینمیش یانواردان کئچیر.

هونر داستانی تک، غیرت هیمنیتک
اوخویون " شهیدلر خیابانی " نی.
باکینین دؤشوندن بیر بایراق کیمی،
میلت اؤزو آسیب اؤز عنوانینی!

کاش ائله گون گلسین

قوربتده اوشوین یوردوم،
یئرینده تؤوشوین یوردوم.
قبرینی گؤوشه ین یوردوم،
آرزون کول اولدو، کول اولدو.

نه یامان آغیرمیش یوخون،
یاغمالانیب وارین، یوخون.
اؤز ایچینده بوغولدوغون،
نئچه ایل اولدو، ایل اولدو.

چکیم هاردان-هارا کیمی،
هارای یوخ، بو هارای کیمی.
گؤزلریم داشیب چای کیمی،
سینم گؤل اولدو، گؤل اولدو.

بو آغریمین یوخدو آدی،
عؤمرون-گونون ایتیب دادی.
اورک هر گون هارایلادی،
سوسان دیل اولدو، دیل اولدو.

قلبیمین هوه سین دئییم،
گاه اوجا، گاه حزین دئییم.
کاش ائله گون گلسین، دئییم
آرزون گول اولدو، گول اولدو.

آیریلیق

حسرت قوخولودور گوللر، چیچکلر،
قلبیمده آیریلیق یئللری اسیر.
اومید یوللاری نین بوینو بوکولوب،
عؤمروم سنسیزلییه دوشوبدو اسیر.

ان شیرین کلمه لر اووتمور منی،
کؤنلوم دولوخسونوب قم داغلاریندا.
منیم اورگیمی اوشودن آدین،
ایسینیر حسرتین دوداقلاریندا.

آیریلیق یاغیشی یاغیر یئنه ده،
کؤینگی ایسلانیر خاطیره لرین.
منیم گؤز یاشیمی سیلمه یه گلمز.
چوخدان ایتکین دوشوب سنین اللرین.

اورگیم گؤزونو چکمیر هله ده
اوستونو قار باسمیش ووسال یولوندان.
داها یئریمه یه طاقت قالمادی،
حسرتیم، یاخین گل، توتوم قولوندان.

عنوانیم منیم

چن کیمی کؤنلومه چؤکوب حسرتین،
بوینونو یئتیمتک بوکوب حسرتین.
عؤمرو ایلمه-ایلمه سؤکوب حسرتین،
قالماییب گئتمه یه گومانیم منیم.

کدر اورگیمده اوجالدیب سارای،
اوشودور روحومو قریب بیر هارای.
هر گئجه گؤزومده قلپله نیر آی.
سانکی داشا دؤنوب زامانیم منیم.

اینتیظار سینمه باش قویوب یاتیر،
سوکوتدان صبریمین قولاغی باتیر.
حسرتین قیرووو ساچلاریمدادیر،
چکیلمیر باشیمدان دومانیم منیم.

عؤمور اوجاغیندا کؤزوم آه چکیر،
قلم دولوخسونور، سؤزوم آه چکیر.
اومید قارا گئییب، دؤزوم آه چکیر،
آزیب درد ایچینده عنوانیم منیم.

طالع قاپیسی

اینسان دا بیر دونیادیر
تورپاغی وار، داشی وار.
عؤمرو فصیل-فصیلدیر،
باهاری وار، قیشی وار.

گؤزون آچیب-یومونجا،
عؤمرون پاییزی باشلار.
یاغار دویغولارینا
سویوق-سویوق یاغیشلار.

بعضا بختی اوزونده
گولومسیر آی کیمی.
آخیب گئدر گونلری
گؤرونمه ین چای کیمی.

عؤمور-گون کیتابیندا
هر فصیل بیر سطیردی.
اورکده کی اومیدلر
آرزولارا چتیردی.

اجل زنگی آسیلیب،
هر آلین یازیسیندان.
بیر گون چیخیب گئدرسن،
طالعیین قاپیسیندان...

شاه اثریم

اسیر حسرت کولگی
خاطیره لر اوشویور.
آرخانجا چوخ یویوردوم،
ایندی عؤمروم تؤوشویور.

فلک منیم بختیمی
یارپاق-یارپاق دریبدی.
آغری دولو قلبیمده
آرزولاریم قریبدی.

کؤنلو آچیلمیر داها
ایچیمده کی سؤزلرین.
گؤزومون یادداشیندا
چیچکلمیر گؤزلرین.

دردین آیاق سسیندن
اومیدلریم دیکسینیر.
اوشوین قوجاغیمدا
آرزولاریم ایسینیر.

میصراع-میصراع آه چکیر
اوز توتدوغوم واراقلار.
هر گون حسرتین الی
ساچلاریمی داراقلار.

اورگیمدن بویلانان
هر میصراع درد-سریمدی.
اؤمور بویو یازدیغیم –
اؤلوم – شاه اثریمدی.

ایچیندکیلر:

روحون پوئتیک یادداشی (سونا ولییئوا)----------۳
سؤزدن دوشن ایشیق، یاخود آغرییان روح....----------۱۲
شهید زیروه سی (پوئما)----------۲۱
پاییز----------۵۵
گؤز----------۵۶
عؤمروم ----------۵۸
ائتود----------۵۸
همدمیم دنیز----------۵۹
دونیا ----------۶۰
اسکیشهر----------۶۱
بیلمیر اینسان----------۶۲
شهیدیم ----------۶۳
حیاتی مؤعجیزه بیلک----------۶۴
بنؤوشه----------۶۵
گؤزون یادداشی----------۶۶
قاراباغ قوخوسو----------۶۷
یانوار آغریسی----------۶۸
ای دونیا----------۶۹
وطن، بیزی باغیشلاما!----------۶۹
حسرتم----------۷۲
من ظابیط آناسی یام!----------۷۲
درد----------۷۴
داریخیرام، آی آنا----------۷۵

قار یاغیر---------- ۷۷-
عؤمرون قاتاری---------- ۷۹-
گل، دردلشک---------- ۸۰
یورد حسرتی---------- ۸۱
آنام---------- ۸۲
بیر دوستا---------- ۸۳-
تنها قادین---------- ۸۴-
آتا---------- ۸۵-
سن وار ایکن---------- ۸۵-
باجیما---------- ۸۷
باجیمین یادداشی---------- ۸۸-
باغیمیز---------- ۸۹-
اؤلوم---------- ۹۲-
گئتمیسن---------- ۹۲-
اردبیلیم---------- ۹۳-
قیزلار---------- ۹۶-
بوز هیکل---------- ۹۷-
سئودا---------- ۹۸-
آخیر کی---------- ۹۸-
ایبراهیم ایلیاسلییا---------- ۱۰۰-
بایاتیلار---------- ۱۰۱-
رباعی---------- ۱۰۱-
گؤیدن بیر اولدوز آخدی---------- ۱۰۲-
سؤزوم وار---------- ۱۰۳-

زیروه تبسسومو---------- -۱۰۵
سوراق ائله---------- -۱۰۷
قوخلا، سئو---------- ۱۰۸
یاغیش---------- -۱۰۸
شهید قیزی---------- -۱۱۰
میلتین عنوانی---------- -۱۱۲
کاش ائله گون گلسین---------- -۱۱۳
آیریلیق---------- -۱۱۴
عنوانیم منیم---------- ۱۱۵
طالع قاپیسی---------- -۱۱۶
شاه اثریم---------- --۱۱۷

NƏZAKƏT MƏMMƏDOVA

YURD DEDİYİM BU TORPAQ

(ƏRDƏBİLİM)

ÇEVİRDİ: CƏMİLƏ AQAYİ

BAKI-2017.ARAZ
TEHRAN-2018.NƏGMEZENGİ